

IŠEIS NAUJAS
literatūros žurnalas

"Gabija" — Lietuvių Spaudos Centras Amerikoje — kuri lietuviškais spaudiniais aprūpina visus pasaulio lietuvius ir kurią tik išleido Juozo Kruminio romaną "Naktis viršum širdies", dabar pradeda leisti lietuvių rašytojų literatūros žurnalą, kurio pirmasis numeris išeis balandžio mėnesį.

Žurnalas skiriamas jungti visų srovių literatams. Jį redaguoja Stepas Zobarskas. Dar nenustatytas žurnalo vardas, bet jau aiškūs formatai ir apimtis. Jis bus panašaus didumo, kaip buvo nepriklausomos Lietuvos laikraščio "Dienovidis" ir turės 48 puslapius. Išeis kas trys mėnesiai.

Ta pati "Gabija" Velykoms išleis Vinco Pietario "Lapės pasaką". Tai bus pirmoji knyga iš klasikų ciklo mūsų mažiesiems. Tolimesniame plane: Lazdynų Pelėdos "Motulė paviljoje", V. Krėvės "Milžinkapis", Valančiaus "Vaikų knygelė" ir kt.

Knygas iliustruoja dail. P. Osmolskis. Šiuos leidinius patogiausia įsigyti prenumeratos būdu. Jau gauta visa eilė laišku, kuriuose tėvai užsako juos savo vaikams, džiaugdamiesi, kad tuo būdu "Gabija" atlieka didelį darbą, stiprinant lietuvių tautą.

Suaugusiems "Gabija" įkūrė Knygos Bičiulių Draugiją ir išleis 5 naujas mūsų rašytojų knygas. Tas knygas jau galima užsiprenumeruoti, rašant "Gabija": 340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

JUNGIA TRIS
- LAIKRAŠČIUS

Pasitvirtina žinios, kad iš Bostono netrukus į Brooklyną bus perkeltas Darbininkas, kuris bus sujungtas su tenai leidžiama Amerika ir su Pittsburgho Lietuvių žiniomis. Naujasis laikraštis bus leidžiamas dukart per savaitę, kaip dabar Darbininkas, ir būsią stengiamasi paversti jį dienraščiu.

Bostono katalikų srovės veikėjų dalis nesijaučia dėl to labai laiminga, nors ir visi pripažįsta, jog toks laikraštis sujungimas daugeliu atžvilgiu labai sveikimas: mat Bostonas tada lieka su vienu senoviškai socialistišku Keleiviu, ir dar neaišku esą, ar kuris išėnais laikraštis sugebės sudaryti jam atsvaros...

Dar daugiau įvairių aiškinių tos perspektyvos sukulia Clevelande, kur Pittsburgho Lietuvių žinios ilgą laiką buvo laikomos lyg Clevelando "šv. Jurgio parapijos oficiozu", bet kurios paskutinio metu stėjo griežton opozicijon prieš antilietuvišką tos parapijos vadovybės laikyseną.

Bijomasi, jog kai kas Lietuvių žinių prijungimą prie to Brooklynne numatomo leisti laikraščio neišaiškintų, kaip šiojo laikraščio uždarymo už "maiš-tavimą". Dabartinis to laikraščio redaktorius S. Gabaliauskas, kuris šiame "maište" buvo paėmęs pirmąjį smuką, sako, vistiek jau būtų šį pavasarį pasitraukęs iš redaktoriaus pareigų, nes jas ir prisiėmęs tik iki

EINA
35
metai

DIRVA

THE FIELD

The Ohio War History
Commission
Ohio State Museum

Atsk. Nr
8

LITERATŪROS vakaras Brooklyne

Pirmasis šio sezono literatūros vakaras, surengtas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 1-jo skyriaus, Lietuvių Piliėčių Klubo salėje, sutraukė daug literatūros mėgėjų.

Programą pradėjo skyriaus pirmininkas J. Ginkus trumpu žodžiu, pabrėždamas, kad ALTS 1-asis skyrius yra numatęs surengti visą eilę kultūrinių pramogų, kurių tarpe yra ir literatūros vakarai.

Programoje dalyvavo šešetas rašytojų: Nelė Mazalaitė, Kotrina Grigaitytė - Graudušienė, Stepas Zobarskas, Balčiūnienė - Audronė, Paulius Gaubys ir Leonardas Žitkus. Beto, solistas A. Vasiliauskas, akompanuojant A. Mrozinskiui, padainavo keletą dainų. Visi susilaukė tikrai nuoširdaus publikos dėkingumo.

Programą vedė Juozas Valakas. Vakarą uždarė pirm. Juozas Ginkus.

Anksčiau buvo minėta keleta kitų rašytojų, sutikusių dalyvauti šiame literatūros vakare, bet vėliau kai kurie pasiskelbė nedalyvausią, nes tą pačią dieną Carnegie Hall įvyksta pianisto V. Bacevičiaus koncertas, todėl jie jaučiau pareigą tą koncertą remti ir netraukti nuo jo publikos. Tas pareiškimas sukėlė įvairių nuomonių. Kai kam susidarė įspūdis, jog ALTS skyrius negerai daro, rengdamas literatūros vakarą tą pačią dieną, kaip V. Bacevičiaus koncertas. Tačiau, kaip iš visko matyti, rengėjai čia nieku nedėti, nes tas nelemtas sutapimas paaiškėjo gana vėliai, kai viskas jau buvo paskelbta. Net sutikimą atšaukusiems rašytojams, atrodo, tas sutapimas paaiškėjo vėlokai — kitaip jie iš karto nebūtų davę sutikimo. Kitas klausimas — ar rengėjai privalėb literatūros vakarą atšaukti V. Bacevičiaus koncerto labui? Atrodo, kad rimto pamato irgi nebuvo. Laikas nevisai sutapo ir buvo galima norintiems dalyvauti ten ir ten, o iš kitos pusės — lietuvių literatūros vakaras, tai grynai lietuviškas kultūrinis rengimas. Tuo tarpu V. Bacevičiaus tarptautinės piano muzikos koncertas yra šiaip meno įvykis, šiuo atveju su lietuviškais interesais ne tiek jau daug susijęs.

Zinoma, kiekvieno lietuvių menininko viešas pasirodymas, ypač tokiose vietose, kaip New Yorko Carnegie Hall, yra remtinas, bet, turint galvoje, kad šiuo atveju tai nebuvo meno įvykis, verto ryškesne propaganda, ir neužmirštant, kad pats pianistas savo laiku labai lengvai buvo atšaukęs nugarą lietuviams ir pačiai Lietuvos valstybei nelaimingiausia jai valandą, tai visai suprantama, kad šio literatūros vakaro rengėjai nematė pareigos pasiekti kai kurių rašytojų pavyzdžiu ir padaryti ekstrordinarišką koncerto rėmimo demonstraciją, ypač, kad nesijautė jam kuo nors pakenksią, savo parengimo neatšaukdami.

Jau dveji metai kaip mirė ANTANAS VANAGAITIS

Kovo 10 dieną suėjo dveji metai nuo Antano Vanagaičio mirties. Visi lietuviai, ypač gi Amerikos lietuvių visuomenė giliai apgailestuoja jį taip anksti mirusį, nes kaip tik čia jis daugumai yra palikę gražiausių prisiminimų ir giliausių pėdsakų visiems suprantamu būdu, beinksminant, palaikydamas ir lietuvių tautinį susipratimą.

Dirbęs kultūrinį darbą, nesukrovė ir nepaliko turto. Todėl ir jo kapą tinkamu paminklu papuošti gali tik dėkinga lietuvių visuomenė, kuri tai ir daro. Atitinkamas komitetas pareiškė, kad yra suplaukę nemažą auką tam tikslui, su visa eile graudžiai nuosirdžių pareiškimų, liudijančių aukotojų prisirišimą prie jo asmenybės bei jo darbų didelį vertinimą.

To dėka galėjo būti sudaryta galimybė pastatyti ant Antano Vanagaičio kapo tinkamą paminklą, kuris bus atidarytas šiu metų Kapinių Puosimo Dieną, tai yra, gegužės 30 dieną, Chicagoje, šv. Kazimiero kapinėse, kur Antanas Vanagaitis palaidotas.

RENGIA LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMĄ

Foto menininkas Vytautas Augustinas, kuris, kaip jau spaudoje buvo skelbta, rengia spaudai didelio formato Lietuvos vaizdų albumą, pereiną sekmdienį buvo pasikvietęs talkininkų padėti galutinai išrinkti albumo dėtinas nuotraukas. Talkoje dalyvavo architektas Alyta, geografas A. Bendorius, dail. P. Osmolskis ir to albumo leidėjai. Peržiūrėjus pavasario, tai yra iki darbyme-tės jo tiesiogiam amate — namų pirkime-pardavime, o taip pat ir neseniai netoli nuo Clevelando įsigygame ūkyje. Visdėlto spėjama, kad visa tatai duos atitinkamiems sluoksniams aiškinti, jog kaip tik dėl to "maišto" prieš kun. Vilktaičio pasielgimus "redaktorius pašalinamas ir net laikraštis uždaromas".

Planuojant naują jungtinį katalikų srovės laikraštį Brooklynne esąs svarstytas klausimas, kokios linijos bus laikomos tautiniais klausimais. Sako. būsią leidžiama drąsiau ginti lietuviškumo reikalus lietuviškose parapijose ir prie jų veikiančiose mokyklose, bet visdėlto tebestovi prieš akis klausukas: ar tikrai naujame laikraštyje tokiais klausimais bus galima atvirai pakalbėti, ar bus uždėta tokia pati cenzūra, kokią laiko tokiais atvejais Chicagos Draugias, arba ir tas patį Bostono Darbininkas, kuris, pavyzdžiui, apie Clevelando šv. Jurgio parapijoj įvykusį "nepriklausomybės minėjimą" parašė, kaip apie gražiausį lietuviškai patriotinį įvykį...

Programai prasidėjus, nuotai-ka pasitaisė, nes visus žavėjo gera pianisto technika, nors daugelis turėjo pamato pasigesti ir pasigėdo šilimos. New Yorko spauda (New York Times, Tribune ir kt.) pirmadienio laidoje apie Vyt. Bacevičių atsiliepia labai palankiai, nors irgi ne be priekaištų. Tai buvo jau penktas iš eilės didelis pianisto pasirodymas, kuriam, matyt, jis buvo rūpestingai pasiruošęs.

Programai prasidėjus, nuotai-ka pasitaisė, nes visus žavėjo gera pianisto technika, nors daugelis turėjo pamato pasigesti ir pasigėdo šilimos. New Yorko spauda (New York Times, Tribune ir kt.) pirmadienio laidoje apie Vyt. Bacevičių atsiliepia labai palankiai, nors irgi ne be priekaištų. Tai buvo jau penktas iš eilės didelis pianisto pasirodymas, kuriam, matyt, jis buvo rūpestingai pasiruošęs.

Ernestas Bevinas, ligšiolinis Anglijos užsienių reikalų ministeris, kovo 9 dieną dieną susilaukė 70 metų amžiaus ir atsistatydino iš tų pareigų. Paskutiniu laiku jo sveikata gerokai šlubuoja. Jis lieka vyriausybės nariu be pareigų. Jo vietą perėmė Herb. Morrisonas (deš.)

Herb Morrisonas, jo vietą perėmė Ernestas Bevinas.

SEULAS VĖL PAIMTAS

Pereitą savaitę vienoje Korėjos fronto vietoje prasidėjęs kinų puolimas nepavirto didesne ofenzyva, kurios buvo tikėtasi. Tas puolimas buvo atmuštas su labai dideliais nuostoliais kinų kariuomenei. O JTO kariuomenė pamažu vis slenka į šiaurę.

Trečiadienį penki pietinių korėjiečių žvalgybiniai daliniai įvygiavo į Seulo miestą, tikriau sakant, į jo liekanas, be jokio pasipriešinimo iš kinų ar šiauriečių pusės. Vėliau įvygiavo ir amerikiečiai. Tuo būdu Seulas, Korėjos sostinė jau antrą kartą atimtas iš komunistų, tikimasi, kad tai jau paskutinis šiame kare šeimininkų pasikeitimas šiame nepaprastai nukentėjusiame mieste.

Amerikiečių daliniai dar keliose vietose persikėlė per Hano upę ir dabar JTO kariuomenė jau yra tik apie 18 mylių nuo 38 paralelės, o vietomis net ir arčiau. Si padėtis kelia vėl naujų spėjimų: ar kinai dar kartą prisiderinę puls, ar, apsigalvoję, kad šis karas jiems daug nuostolingesnis, negu jie tikėjosi, leis iš taikos derybas, kurias ligi šiol gana griežtai atmetė.

Tuo tarpu diplomatiniam fronto jau antra savaitė Paryžiuje vyksta kalbų kalbos dėl keturių didžiųjų konferencijos, ir jokių aiškesnių rezultatų dar nepasiekta: ne tik neaišku, kokia turėtų būti keturių ministrų konferencijos dienotvarkė, bet vis dar nėra tikra, ar iš viso tokia konferencija bus.

Bendras įspūdis šios savaitės pradžioje buvo toks, kad rusai galė gale dienotvarkės reikale

PABALTIO MOTERŲ TARYBA

Pabaltijo moterų Taryba, kurią sudaro lietuvių, latvių ir estų moterų atstovės, ir kurios centras šiuo metu yra įsikūręs New Yorke, kovo 8 dieną minėjo savo 4 metų sukaktį.

Si organizacija, įkurta Vokietijoje, siekiant plėsti Pabaltijo Moterų kultūrinį bendradarbiavimą ir koordinuoti visų trijų tautų moterų veiklą, kovojant dėl savo kraštų įlaisvinimo.

nusileis ir konferencija įvyks, nes vis dar manoma, kad Stalinas šiuo metu nori kiek galima toliau putėti rimtesnį susirėmimą. Tuo tarpu Gromyko verčiasi labai dideliais nuostoliais kinų kariuomenei. O JTO kariuomenė pamažu vis slenka į šiaurę.

Kariuomenės į Europą siuntimo klausimas sprendžiasi palankiai, bet vidaus pajėgų mobilizacijos fronte didelį pagerėjimą dar nėra: dar tik tikimasi susitarti su darbininkų atstovais, bet mėsos pokuotojų unija visdėlto jau paskyrė kovo 26 dieną pradėti visuotiniam savo šakos streikui...

PUIKUS LATVIŲ KONCERTAS

Nedidelis būrelis New Yorko lietuvių pereitą šeštadienį turėjo progas pasidžiaugti didingu latvių laikraščia Laiks parenkimu, kuris įvyko Brooklyn Academy of Music salėje.

Apie 3,000 vietų turinti patalpa buvo sausakimšai pripildyta. Atidarymo žodį pasakė iš Washingtono atvykęs Latvijos pašuntinys J. Feldmanis. Po to dainavo oktetas "Tėvija" (tremtiniais pažįstamas iš Vokietijos anglų zonos, o dabar tebedirbąs Bostone), ir skambino pianistas prof. H. Strauss. Antarą koncerto dalį sudarė kantata "Devs, tava zeme deg", kuriai žodžius yra parašęs A. Eg-litis, o muziką Bruno Skulte.

Tai buvo šios kantatos premjera, dalyvaujant Juliard augs-tosios mokyklos simfoniniam orkestrui ir latvių parapijų jungtiniam "Daugavas vanagi" vyrų chorui ir New Yorko evangelikų - liuteronų bažnyčios chorui (iš viso 100 asmenų), diriguojant pačiam Brunonui Skul-

tei. Solo partijas ir duetas atli-dalių ir pradžioje vaizdavo "de-ganciją žemę" — kačo ugnies naikinamą Latviją, toliau — antroje dalyje — dangaus pagalbos meldžiančių latvių tautą, ir trečioje dalyje — latvių tau-tos tikėjimą geresniu tėvynės rytojumi.

Kaip latviams būdinga, jie gėlėmis tiesiog užvertė savo me-nininkus ir sukėlė jiems nepa-prastai dideles ovacijas, o po to dar ilgai nenorėjo išsiskirstyti. Ypatinai tinkamai buvo de-koruota scena: fone sukryžiu-tos milžiniškos latvių tautinės vėliavos, ko galėtų ypač pasimo-kyti daugelis lietuviškų patrio-tinių programų rengėjų, kurie kažkodėl saviškių vėliavų nely-ginant prisibijo, ir, jei jau jas panaudoja, tai padeda taip, lyg norėdami, kad mažai kas tepa-stebėtų.

Si kantatos premjera, sutrau-kusi daugumoje latvių tremti-nius ne tik iš Didžiojo New Yorko, bet ir iš Bostono, Washingto-no ir kitų vietų, buvo pirmoji tokia didžiulė latvių kultūrinė programa ir tautinė demonstra-cija. Būdinga dar ir tai, kad visą programą tesudarė tik latvių tautinė ir latvių kompozitorių muzika, ir niekas pasaulinės mu-zikos nepasigėdo.

KAS ir KUR

- Bostone gyvenę rašytojai ir kiti kultūrininkai, minėdami poeto Fausto Kiršos 60 m. sukaktį, padovanojo jam auksinę plunksną.
- Chicago jaunimo teatras kovo 31 d. Cicero šv. Antano parapijos salėje vaidins "Devyni broliai ir sesuo Elenytė"
- Gražina Tulauskaitė parašė naują eilėraščių knygą. Leidžiama "Ventos" leidyklos, Vokietijoje.
- Australijoje suorganizuota keičianti naujakurių dailininkų meno paroda. Parodos tikslas — parodyti Australijos gyventojams naujųjų ateivių meną. Parodoje lietuviams astovauja šie dailininkai: Bistrickas, Kalgovas, Ratas, Rūkštelė, Šalkauskas, Šimkūnas ir Vaičaitis.
- Parodoje yra gausus lietuvių tautodailės skyrius. Lietuvių skyrių parodoje tvarko dail. J. Bistrickas.
- Anglijos lietuvių savo namų atidarymo proga priėmė rezoliuciją, kurioje pažymi, kad esantieji tarp Vliko ir Diplomatijs Sefo nesutarimai skaldo lietuvių ir sunkina Lietuvos laisvimo darbą. Nepasitenkinimas Anglijos lietuviuose yra ir dėl Mažosios Lietuvos neįsileidimo į Vliką.
- Vokietijos konsulas K. H. Knappstein, atidaręs savo įstai-gą Chicagoje, pasveikino Lietuvos konsulą dr. P. Daužvardį.
- Anglijos lietuvių namų Londone administratorium yra J. J. Dėdinas. Namuose vyksta gyva kultūrinė veikla.
- Išraiškos šokio baletininkės L. Grigaliūnaitė ir A. Valeišaitė Chicagoje atidarė ritminės gimnastikos ir modernaus šokio studiją.
- Prof. P. Jakubėnas iš Vokietijos išvyko į Šveicariją ir ten pastoviai apsigyveno. Jo adresas: Ev. Heim "Pelikan", Weesen, Bez. Gasten, St. Gallen, Swizerland.

• Vareljo senelių prieglaudoj, Vokietijoje, esantieji lietuvių treminiai vasario 16-tosios progai suaukojo 36 DM. Buvo aukotojų, kurie atidavė visus savo turėtus pinigus.

• Bostono rašytojų klubo nariai literatūros premijų fondui paaukojo 100 dolerių.

• Anglijon nuvykę treminiai ir ten neįgyvenę trejų metų, galės emigruoti į kitus kraštus treminių emigracijos tvarka. Išgyvenusiems trejus metus tos lengvatos nebus taikomos, nes jie laikomi jau pastoviai įsikūrę.

• Dr. A. Salys, dirbęs Pensilvanijos Universitete slavistikos ir baltistikos katedroj, pakeltas į asociated profesorius. Tuo pakėlimu dr. A. Salys gavo nuolatinę profesūros vietą.

• Chicagoje kovo 11 d. buvo surengtas visuomeninis lietuvių išieivio teismas. Teismas truko 5 valandas. Nusprendė, kad ir senasis ir naujasis išievis neatlieka tinkamai savo lietuviškųjų pareigų. Motyvuotas sprendimas bus išpaskelbtas vėliau.

• Vokietijoje Mažosios Lietuvos veikėjai leidžia laikraštį "Keleivj". Kovo 23 d. — Hitlerio įsibrovimo į Klaipėdą sukakties dieną — išeis specialus to laikraščio numeris.

• Bolševikiniam žemės ūkio institutui Lietuvoje vadovauja agr. V. Vazalinskas. Jo pavaduotojas yra R. Zebenka. Radviliškio pievų bandymų stočiai vadovauja V. Bilevičius.

• Vilniuje bolševikiškai pertvarkytas tebeveikia Pedagoginis Institutas. Pirmajame kurse esą 290 mokinių. Dabar šis institutas turi aukštosios mokyklos teises.

• Birželio 30 dieną, pagal veikiančią DP įstatymą, baigiasi treminiams vizų išdavimas į JAV. Dedamos pastangos, kad įstatymo veikimas būtų pratęstas dar bent trims mėnesiams.

Pradedama leisti

Lietuvių Tautosakos Lobynas

DVI KNYGOS UZ \$2.00. REDAGUOJA IR LEIDZIA DR. JONAS BALYS

Daug kartų mūsų kultūriniai lobiai buvo sunaikinti karų ir priespaudos metų. Sunkiausiai sunaikinamas dalykas yra knygos. Tiesa, jos irgi deginamos ir naikinamos, tačiau vis kur nors viena kita kopija užsilieka, kaip brangi retenybė, liudijanti apie jos kūrėją ar tautą.

Turėdamas daug tūkstančių nespausdintų tautosakos arba folkloro dalykų, surinktų Lietuvoje ir iš Amerikos lietuvių, nusprendžiau, kad ilgiau laukti nebegalima. Jau nekartą tokie vertingi rinkiniai buvo išblaškyti ir sunaikinti. Reikia juos atspausdinti. Nesitikėdamas stebuklo, kad atsiras koks mecenatas ar visuomeninė organizacija, kuriai rūpėtų mūsų kultūros reikalai, nutariau kviesti į talką paskirus tautiečius, kurie supras šio reikalo svarbumą ir norės jį paremti.

Parama labai paprasta: užsiprenumeruoti pirmas dvi "Lobyno" knygas, sumokant \$2.00. Maždaug per metus laiko prenumeratoriai gaus dvi knygas: DVASIOS IR ŽMONĖS (legendos iš visos Lietuvos) ir LIAUDIES MAGIJA IR MEDICINA (tautosakinis retenybė — magiškos formulos ir užkalbėjimai). Kiekviena knyga turės apie šimtą spausdintų puslapių.

Knygos dydis ir technika pareis nuo to, kiek atsiras prenumeratorių, tačiau kiekvienu atveju šios knygos bus išleistos. Tikiu, kad laisvajame pasaulyje atsiras pakankamas skaicius tautiečių, kuriems rūpi lietuviškoji kultūra ir mūsų tautos kūryba. Jei taip, tai vėliau bus galima imtis ir didesnių darbų: išleisti stambius liaudies dainų ir pasakų rinkinius.

"Lobyno" bus spausdinama tiek egzempliorių, kiek bus prenumeratorių, pridant ribotą skaičių, skirtą bibliotekoms.

Tad šio leidinio klynuose nusipirkti nebus galima. Kiekviena knygelė turės santrauką arba turinio atpasakojimą ang-

li kalba. Kas nemėgsta ar neturi laiko pats skaityti knygas, teuzsako jas kurios bibliotekos vardu, o ten daugelis galės jomis pasinaudoti, kaip lietuvių, taip ir kitataučiai.

Jokių aukų iš nieko nepraso-

ma. Jei kas atsiųs daugiau pinigų, tas gaus atitinkamai didesnę knygų kiekį. Užsakymus ir pinigus siųsti šiuo adresu:

Dr. Jonas Balys, Indiana University, Bloomington, Ind.

GREETINGS

FRANCES P. BOLTON
CONGRESSMAN
22nd District

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

FIORDALISI FURNITURE CO.

COMPLETE HOME FURNITURE, APPLIANCES
AND TELEVISION

Shop and Save at our Store

12106 SUPERIOR AVENUE GL 1-3768

GREETINGS and BEST WISHES

THE LAKE ERIE BUILDING MATERIAL COMPANY

Ralph J. Jones—Manager

1321 MARQUETTE Henderson 1-5080

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

Each Savings Account Now Insured
Up To \$10,000

Federal Deposit Insurance Corporation

Member of The Federal Reserve System

THE CENTRAL BANK CO.

20th STREET & BROADWAY LORAIN, O.

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

JOHN'S MEAT MARKET

WE CARRY THE FINEST CHOICE MEATS

8008 ST. CLAIR AVENUE HE 1-1335

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

QUA BUICK, INC.

10250 SHAKER BLVD. TY 1-0660

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

THE DAIRYMEN OHIO FARMERS MILK CO.

PHONE: OR 1-2300

Skaityk ir garsinkis Lietuvių Naujienose, paveiksluotas 32-jų puslapių mėnesinis žurnalas. Įsteigtas 1938 m. C. P. Prenumeratos kaina 1 metui \$2.00; 3 metams \$5.00. Adresuok:

LIETUVIU NAUJIENOS
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

LENKIŠKĄ KNYGĄ LIETUVIŠKAI PASKAIČIUS

Melagingos knygos parašėse *

VILNIAUS KELMAS

Dėl pulk. Jacynos nustatytos "Vilniaus širdies" mūsų jau buvo pastebėta, kad taji vilniečių nuosirdumą mūsų krašto nekviesti svečiai savanaudiškai apverčia savo materialiniams ir politiniams reikalams patenkinti. To betgi maža. Pasirodo, jog toji "širdis" turinti ne tik Lietuvoje įsigyvenusių lenkus aptarnauti, bet ir pačią Lenkiją: "Be šios žemės (Vilniaus krašto) Lenkija nebus Lenkija, neturėdama būtinio organizmo gyvybei širdies" (4), tad "be Vilniaus žūsimė, kaip gautume žūtį be širdies" (5), ir todėl "dėl Vilniaus kovosime su visais, kurie norėtų (mėgintų?) Vilnių iš mūsų pavogti" (4, tas pats Jacyna). Edv. Perkowicz p. 98 primena "du brangiausių lenkui dalykų — Vilnių ir Lvovą" (sakykite ukrainiškai: Lviva), o archiv. Studnicki net paaiškina, kodėl tie du miestai lenkams taip esą brangiu: jiedu esą "lenkybės dauginioju" (pomnoży-

cielle polskości), nes jiem tarpininkaujant jų kultūra skleidusis provincijoje (Lietuvoje ir Gudijoje) ir ėjusi net toliau į Rytus (p. 15). Tačiau J. Bujanowski lyg mus įspėja, kad jacyniškai nesikarščiuotume, primindamas Vilnių tesant "vieną iš (Lenkų) Respublikos sostinių" (p. 6), o rinkinio redakcija tokią antraštę davė visam penktam skyriui (p. 97). Ir tikrai, užsiplepėjęs su vilenciūkais, tik jų nebuvaau suklaidintas! Nagi pamiršome, kiek tų sostinių lenkai sau priskaito: be Vilniaus ir Livo (fakty dokonane, pasak Perkaviciaus, p. 98), dar ir priešvokiškoji Poznanė, ir vaveliškoji Krokva, ir pasaulyje pagarsėjusi savo didvyrišku, bet beprasmiu charakteriu vargšė Varšuva! Penkios sostinės — penkios širdys? Kas per keistas organizmas. Ar tai sveika, ar ne perplaciai užsimota? Juk dar vakarai su Szczecinu-Stetinu ir Cieszynu-Tešenu? Ar ne sveikiau bus, kai liks taip, kaip dabar kad yra, du "brangiausių" (brangesniu už Varšuvą ar Krokuvą?)

lenkybės dauginioju gražinus jų tikriesiems savininkams Lietuvai ir Ukrainai, lietuvių ir ukrainų tautom /, katrai savąjį, ir visą lenkų tautos meilę ir pajėgumą paskyrus "Rytų Paryžiui" iš griuvusių prikelti? Kam būtinai "organizmo gyvybei palaikyti" reikia net 5 širdžių? Lenkybei skleisti kitų tautų tarpe, nutautinti lietuviams, gudams ir ukrainams? Juk kokį pavyzdį naiviai gėrėdamasis (!) p. 87 duoda mums Tadeusz Zajczkowski: gudų sodiečiai, girdi, šaukte šaukią (z rozpaczą w oczach). Pany ratujcie — my nie chcemy ani bialoruskiej ani moskowskiej, my chcemy polskiej szkoly" (gėda man versti!)! Gal turėtume tai papildyti šimtais, fakty, kad tie patys gada iš lietuvių prašyte prašė sau lietuviškųjų, o ne gudiškųjų mokyklų? Čia štai ir bus tinkamas šio lenkiško posakio įvertinimas. Mes ne vaikai, neiškinami susivokiame, kur čia visas reikalas, bet mums įsidėmėtina, ko moko "Wileńszczyzna" savo vilenciūkus ir nevilenciūkus skaitytojus.

Tačiau toji pat "Wileńszczyzna", nori ar nenori, kai kuo padeda ir mums čia vieną reikšmingą veiksnį nustatyti ir išryškinti, ginant Vilnių nuo pašaliečių kesinimosi į jį. Tiek pulk. Jacyna, tiek kiti šio rinkinio bendradarbiai iškilmingai pareiškia niekam Vilniaus neužleisiam (nie dany!), dėl jo kovosia, ten grįšia, o Val. Charkevičius savo ir kitų vardu dar priduria: be Vilniaus ne(be)gyvensia (niema dla nas życia bez Wilna, p. 125, panašiai į Jacynos: bez Wilna zginiemy!). Kas gi tie "mes" Jacyna aiškiai mums sako: tai žmonės, susiję su Vilniaus

kraštu (ludzie związany v Wileńszczyzną), Vilnių laiką tėvynės simboliu ir Lenkijos be be Vilniaus, be Aušros Vartų ir tt. nesuprantą (p.5). Taigi labiau mažiau Lietuvos žmonės, iš jos kilę ar išėję, kaip ir Pilsudskis, Želigovskis, Anders ir dar nevienas uniformuotas ar civilis Lenkijos (savęs?) be Vilniaus ir Lenkijos (be savęs!) nesupratęs ar nesuprantęs veikėjas. Kai sulenkėję žemaičiai Ginetos-Pilsudskiai ir Andersai-Andrijauskai pareiškia be Vilniaus nenurimsia, arba pavenžiečiai Mackevičiai, susigiminiavę su mūsų Matulaičiais ir Lozoračiais, steigia organizacijas, kurios padėtų jiems grįžti Vilniui, taigi Lietuvon, kokios bebūtume nuomonės dėl jų lenkiškos pozicijos ir jų veikimo bei žygių, kiek jie yra susiję su Vilniaus reikalo "sprendimu", kaip bebūtume juos laikę Lietuvos reikalui pavojingus ar žalingus ir su jais kirteši, jų vilniečių sentimentus mes, lietuvių, patys visa širdim mylėdami savo šventąjį Kunigaikščių Miestą, suprantame ir nesistebime. Juk turim reikalą su vilniečiais, su Lietuvos žmonėmis.

Tokių sentimentų neturi ir negali turėti Varšuvos, Krokuvos ar Poznanės lenkai, kurie negyveno ir nedirbo Lietuvos sostinėje ir nežino apie jaiš istorijos ir geografinios vadovėlių, iš knygų ir albumų. "abrozėlių", iš priešlietuviškos spaudos straipsnių, vilniečių pasakojimų arba savo retkartinio aplankymo, kaikada iš savo eilinės Vilniaus tarnybos. Tokie lenkai nekarta mus suprantą ir suėję pripažįsta mūsų teisę į Vilniaus kraštą, nesisieloja dėl Lenkijos be Vilniaus ir ypačiai dėl Vilniaus be Lenkijos, nesirengia

dėl jo su mumis bekariauti. "Nie dany", "niema życia", "zginiemy" — ne gyvo, judraus, sumanus varšuvioko, sunkiausios materialinėse ir politinėse sąlygose atstatačio savo sostinę ir savo valstybę, tik atsidūrusio už savo tėvynės ribų ir pasimetusio tarp dviejų tautų (vilniečiai: od jednych odstwszy i do drugich nie przystawszy) ir jų valstybinių siekinių vilniečio šūkių. Nebūtų Pilsudskis iš Lietuvos kilęs ir Vilniuje užaugęs, nebūtų nė jo velykinio 1919 m. "maršo į Vilnių" ir spalnio 1920 m. "maišto", ir Lietuvos su Lenkija santykiai seniai jau būtų susitvarkę abiem šalim naudingai, kad ir būtų reikėję nemažai padirbėti mūsų kaimyno unijonėms atrūgoms įveikti, jo teritoriniams, tautiniams apetitams nutildyti ir tarpusaviams nesupratimams pašalinti. Vilnius nebūtų merdėjęs per 20 metų (kiek jis per tą laiką Lenkijai atsiėjo, ir vis kaip į kiaurą maišą!), nei vilniečiai nebūtų taip išpaikę, dezorientuoti, demoralizuoti, kaip juos kad radome 1939-40 m. į Vilnių grįžę.

Tik įsiyaizuokime — mes ir lenkai — 1919-39 m. Vilnių ne kaip vaivadinį Račkėvičių ir Bocianskių miestą, tik kaip Lietuvos Respublikos sostinę, iš visos Lietuvos gautantį gyvybinių sulčių ir spinduliuojantį į visą Lietuvą — Varšuvoje (gal tuo pat dr. Sauliu, tik ne 1939 m. per kelis mėnesius, bet 1919 — 1939 m. arba kuriuo Tiškevičium, Mackevičium, Liutkevičium), ir Lietuvos lenkus; nepsiduodančius kokiai kilusiai iš jų tarpo ("vaikai, kariai ir kunigai", T. Zajczkowskio reikšmingu ir ne iš pirmo išlaužu teigimu, 1939 metais Vilniui grįžus Lietuvai jame labiausiai buvę už Lenkiją

* Šis straipsnis rašytas 1947 metų pavaras. Pabaigtas 1948 metų sausio 20 dieną.

* Gen. Cernius dabar yra I. A. V. se. RED.

SIMTANUOSIMTINIS LIETUVIS

Jonas Pakrantis Amerikoje

Vyt. Alantas

Čiurlioniečiai sukėlė nesantaiką...

Jonas Pakrantis, kaip simtanosimtinis lietuvis, patyręs, kad į Detroitą atvažiuoja Čiurlionio Ansambliis, iš anksto nusipirko geriausias vietas, kokias tik galėjo gauti, ir abu su žmona, nekantraudami lauk paties koncerto. Jie matė čiurlioniečių meną jų gimio lopšy, Vilniuj, gėrėjosi juo tremtyje, Vakarų Vokietijoje, ir su pasididžiavimu skaitė spaudoje apie pirmuosius čiurlioniečių pasisekimus Amerikoje. Todėl jie nelabai tūnestebo, radę didelę minią prie Music Hall, Madisono gatvėje, koncerto dieną ir džiaugėsi savo širdyje, kad susidomėjimas čiurlioniečiais neatslūgsta.

Pakrantis dirba fabrike, ir jo "kolegos" tokiais dalykais nesidomi, bet Pakrantienė, dirbdama inteligentiškesnėje įstaigoje, pati išplatino keliolika bi-

lietų savo bendradarbių, anglių, tarpe, keldama į padanges ansamblio meninius laimėjimus. Todėl koncerto dieną prie Music Hall durų stumdėsi ne vien tik grynai lietuviai, bet labai daug ir gryniasius amerikiečių, nes per veiklesnius lietuvių garsas apie čiurlioniečius buvo paskleistas, kaip sakoma, ir plačiuosiuose Detroito amerikiečių sluoksniuose.

Pakrantį labiausiai jaudino grynas lietuviškumas, kurį Mikulskis su savo ansambliu sugėbė išplėsti, jei taip būtų galima pasakyti, iš mūsų liaudies kūrybos įsčiaus. Lietuvoje čiurlioniečių interpretuojama liaudies meno dvasia Pakrantį jaudindavo iki ašarų, tokį pat išpūdi iš patvėrė ir tremtyje, kur išsirdėjo nora Čiurlionio ansamb-

lio koncertų, bet, sėdėdamas Music Hall, jis tokio stipraus išpūdi neaptyrė, nors ir su dideliu malonumu klausėsi čiurlioniečių dainų bei gėrėjosi jų šokiais. Toks išpūdis jam susidarė dėl to, kad jis tikėjosi išgirsti naujų dalykų, o tuo tarpu išgirdo beveik be pakeitimų tą pačią programą, kurią girdėjo dar Vilniuje. Bet daugelis publikoje čiurlioniečius matė pirmą kartą, ir Jonas Pakrantis norėjo patirti, kaip reaguoja vietiniai lietuviai ir amerikiečiai, kuriems čiurlioniečių menas buvo taip išgirtas.

Per pertrauką Jonas Pakrantis su pasitenkinimu turėjo pastebėti, kad žiūrovų nuomonės buvo labai įvairios. Tokis nuomoniu skirtumas dažniausiai nairesiškia tais atvejais, kai žiūrovams namato kažką naują, dar nematytą.

— Mes dar nieko panašaus nesame matę, — pasakė Pakrantis vienas iš Amerikoje gimęs lietuvių, nabaikalbės lietuviškai, turintis žmogus taip pat bitatantė.

— Su didžiausiu pasigėrėjimu mes sekame programą, — pridūrė ir jo žmona.

Vienos grynios amerikietės nuomonė Pakrantį kiek nustebino. Ji jam pareiškė:

— Apie lietuvius aš buvau susidariusi nuomonė, kad jie visi yra augsti ir gražūs ir todėl mane truputį stebina ansamblio dalyviai... Kostiumai man patinka.

Vietiniai lietuviai... taigi, vietiniai lietuviai truputį lyg ir pyktelėjo ant tremtinių, kam jie čiurlioniečius taip išgyrė, nes jie nė nuo nesiskiria nuo vietinio Budriūno choro. Vienas vietinis lietuvis Pakrantį taip pasakė:

— Tu man čiurlioniečius taip išgyrei, aš ir šešis dolerius už tikekus sumokėjau, bet mes su žmona nutarėme, kad pinigų lyg jį balą išmetėme, nes mūsų Budriūnas nė kiek nebologesnis už čiurlionį ir jį gali išgirsti tik už dolerį...

Jonas Pakrantis nesiginčijo. Ką jis galėjo jam atsakyti? Gal tai buvo skonio dalykas, gal pairesiškė vadinamas "parapinis patriotizmas"?

Rūkomajame kambaryje Pakrantis rado savo pažįstamą

tremtinį besiginčijantį su vienu vietiniu lietuviu: vietinis kryžiauvojas už Budriūną, tremtinys lauzė jietis už Mikulskį.

— Well, jūs čiurlioniečiai gerai dainuoja, bet mūsų chorai padainuoja nebologiau, — karštai tvirtino vietinis.

— Brolyt, čiurlioniečiai neturi palyginimų, tai... tai iš širdies gyslas traukia, — dar karščiau kalbėjo tremtinys.

Ir iš tolesnių nugirstų pasikalbėjimų Pakrantis sudarė išpūdį, kad tremtiniai "gulde galvas" už čiurlioniečius, o vietiniai laikė "kalčiau". Tie ginčai, prasideję koncerto metu, paskum persimetė į gatvę ir susitikimus, jie tebesitėsia ir lig šiol, nors po čiurlioniečių pasirodymo Detroito praėjo jau pora savaitių. Ir, Pakrantis galvoja, tos kalbos dar greit nesibaigs.

Vienas atvykęs kultūrininkas koncerto metu Pakrantį taip pasakė:

— Man rodos, kad Čiurlionio Ansambliis išgyvena didelę tragediją. Jam reikia atnaujinti repertuarą, žinoma, jei jis nori žengti pirmyn, ir jam reikia didesnio dalyvių skaičiaus. Jei mano atmintis neslūbuoja, Lietuvoje ir Vokietijoje ansamblio dalyvių skaičius buvo maždaug dvigubai didesnis. Mikulskis iš dabartinio ansamblio stengiasi ištraukti viską, kas tik galima, bet visdėlto iš birbynės dūdos nepadarysi. Amerikoje, kur mėgstamas didesnis mastas, kur pats gyvenimas eina kažkaip platesnėmis vėžėmis, Čiurlionis turėtų turėti dvigubai daugiau narių. Kitais sakant, Čiurlionio pažangai reikia šių dviejų būtinų sąlygų: naujo dainų repertuarų ir didesnio narių skaičiaus. Aš esu tikras, kad pats Mikulskis taitai puikiai supranta, bet kartais gyvenime sutinkamos kliūtys būna didesnės už pačius gražiausius užsimojimus. Mes suprantame kokiomis sąlygomis ansambliis ir jo vadovybė dirba, mes esame dėkingi ir už tai, ką jis mums duoda, bet, deja, ne nuo mūsų priklauso geležinis pažangos dėsnis: kas stovi vietoje, tas žengia atgal. Mes, nuoširdūs čiurlioniečių draugai, galime jiems tik palinkėti, kad jų pastangos būtų apvainikuotos pasisekimu, nes jų pastangos ir laimėjimai yra mūsų visų laimėjimai...

— Mes dar nieko panašaus nesame matę, — pasakė Pakrantis vienas iš Amerikoje gimęs lietuvių, nabaikalbės lietuviškai, turintis žmogus taip pat bitatantė.

— Su didžiausiu pasigėrėjimu mes sekame programą, — pridūrė ir jo žmona.

Vienos grynios amerikietės nuomonė Pakrantį kiek nustebino. Ji jam pareiškė:

— Apie lietuvius aš buvau susidariusi nuomonė, kad jie visi yra augsti ir gražūs ir todėl mane truputį stebina ansamblio dalyviai... Kostiumai man patinka.

Jonas Pakrantis nesiginčijo. Ką jis galėjo jam atsakyti? Gal tai buvo skonio dalykas, gal pairesiškė vadinamas "parapinis patriotizmas"?

Rūkomajame kambaryje Pa-

Sitokiais tiltais Amerikos jūreiviams (mariams) kartais tenka keltis per Korėjos upes

Chicaga - pasaulio lietuvių meno centras

Kaip anksčiau, nepriklausomo kryptis aiškino žinomas tapytojas M. Šileikis. Dar daugiau teko nustebti, kai sužinojau, kad dail. J. Pautienius kūrėba yra tiek savita darė, be abejo, Chicaga. Net daugiau, nes didesnio lietuvių meno centro dabar nėra visame pasaulyje. Taigi šis miestas dabar drąsiai gali būti vadinamas pasaulio lietuvių meno centru.

Cia apsigyveno iš tremties daugumas mūsų įžymiausių tapytojų, grafikų, muzikų, rašytojų ir poetų.

Dar ne taip seniai tiek ankstyvieji, tiek naujieji šio krašto lietuviai gėrėjosi surostoja Lietuvių Dailės paroda, atkelta iš New Yorko, paskui Bridgeporte (Chicagos dalis) buvo apžvalginė Amerikos lietuvių kultūrinė paroda.

Dabar ką tik turėjome gerai pasisekusią tapytojo J. Pautieniaus kūrinių parodą. Kai paskaitėme spaudoje, kad Chicagos užmiestyje, Cicero, bus toji paroda, tai pagalvojome, kad tampa užkampyje tai jau tikrai nėra jai jokių perspektyvų. Tačiau parodai besibaigiant ten įnuykęs, turėjau labai nustebti. Radau būrį lankytojų, kuriems

meno kryptis aiškino žinomas tapytojas M. Šileikis. Dar daugiau teko nustebti, kai sužinojau, kad dail. J. Pautienius kūrėba yra tiek savita darė, be abejo, Chicaga. Net daugiau, nes didesnio lietuvių meno centro dabar nėra visame pasaulyje. Taigi šis miestas dabar drąsiai gali būti vadinamas pasaulio lietuvių meno centru.

Cia apsigyveno iš tremties daugumas mūsų įžymiausių tapytojų, grafikų, muzikų, rašytojų ir poetų.

Dar ne taip seniai tiek ankstyvieji, tiek naujieji šio krašto lietuviai gėrėjosi surostoja Lietuvių Dailės paroda, atkelta iš New Yorko, paskui Bridgeporte (Chicagos dalis) buvo apžvalginė Amerikos lietuvių kultūrinė paroda.

Dabar ką tik turėjome gerai pasisekusią tapytojo J. Pautieniaus kūrinių parodą. Kai paskaitėme spaudoje, kad Chicagos užmiestyje, Cicero, bus toji paroda, tai pagalvojome, kad tampa užkampyje tai jau tikrai nėra jai jokių perspektyvų. Tačiau parodai besibaigiant ten įnuykęs, turėjau labai nustebti. Radau būrį lankytojų, kuriems

pozicijas. Dekoratyvinio meno meisteris dail. Varnelis komponuoja bažnytinio meno dalykus. Beje, ir dail. žeromskis jau čia, ir jis pradeda savo kūrybą. Dail. Pilipauskas ir grafikai užimti prie iliustravimo įvairių leidinių. O VI. Vijeikis, tas neuilstamas meno nešėjas, spėja būti ir prie dekoracijų, ir prie visokių parengimų, kur praktiškai pritaiko savo meninius gabumus.

Grafikas Petravičius ir dar vienas kitas tuo tarpu dėl susidėjusių gyvenimo sąlygų prišiti prie fabriko — kūrybos darbas tuo tarpu užmestas — jie laukia geresnių laikų.

Petras Jurinas

CHICAGOS SAMBŪRIO SUEIGA

Kovo 18 d., 16 val. (ne 15, kaip pažymėta kvietimuose) mažojo Hollywood salėj, 2421 W. 43 St., renkasi metinė Tautinių Korporacijų Sambūrio Chicagoje sueiga. Bus Sambūrio valdybos veikimo apyskaita, Sambūrio organų rinkimai ir kt. aktualūs klausimai.

Visi Sambūrio nariai raginami dalyvauti. Sambūrio Valdyba

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

N. J. POPOVIC, INC.
SALES AND SERVICE

CHRYSLER — PLYMOUTH DEALER

8116 LORAIN AVENUE   ME 1-7200

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

MARVIN HELF, INC.
GENERAL BUILDER AND CONTRACTOR

641 EAST 200th St.   RE 1-3420
CARNEGIE AND E. 110th St.   TY 1-3000

prieš lietuvius nusistatę: stanowili ośrodek wiary i świadomej woli czynu, p. 87) ar iš šalies demagogijai, tik drauge su lietuviu nuo nekieno nepriklausomoje valstybėje kuriančius laisvos, darbščios, sveikos visuomenės laimingą gyvenimą! Nuo pat savo tautinio atgimimo pradžios ir ypačiai 1918-19 m. emė atkurti savo valstybę, lietuviai vis šaukėsi talkon visus Lietuvos gyventojus, kurių betgi dalis, savo visuomenės "žemės druska" pasinešę dvarponiai, nususe plikbajoriai ir visoki miescionėliai, išdidžiai (coto ja!) taitai suvetavo — pasak lenkų, vėlesniojo jų "katarinarių" Aleks. Meištaičiaus lūpomis — atsikirsdami: "Przsnigdy" (niekados)! Kiti nesivaržė nei smarkesnių veiksmų griebtis prieš lietuvių tautos savarankišką kelią (1919 m. pėoviakai, 1920 m. "sukilėliai", 1919 m. lenkiško ministerių kabineto parengimas Lietuvai ir pan.). O dabar: "zgniemy!" Kas kaltas?

Žinome, kuriuo keliu Pilsudskis ir kiti lenkų vadai įsipiršė ar iš šalies jiems pastatyti vadai nuvedė savo nustatoma visuomenę ir kaip juodidjo bendrą lietuvių ir lenkų gyvenimą, nekaltant jau apie tai, kaip daug jie prisidėjo prie to, jog Lietuvai santykiai su Lenkija apie 20 metų buvo (ir turėjo būti) nutraukti, o Varšuvos prievarta Lietuvai 1938 m. primesti, tebėra šalti, nenuoširdūs ir nevaizaiingi. "Wileńszczyzna" rodo, jog nė skaudūs, nuo 1939 patirti, likimo smūgiai nėra dar tų Lietuvos lenkų vadų ir vadelių taip pamokę ir paveikę, kad jie susiprastų griežčiau patikrinti savo ligšiolinį veikimą, atsikauptų nuo savo įprastos priešlietuviškų vingių politikos ir išeiti į tiesesnią kelią, kuris leistųsi būti suderintas su vilnietišku

Lietuvos keliu. Tik pasklaidykime šį rinkinį dar kartą. Ką jis sako ir ko nesako?

Nutylima, jog tiek 1920 m. liepos mėn., Raudonajai Armijai lenkus sumušus ir siems bėgant iš Vilniaus krašto, lietuviai, kad ir turėjo Maskvos jau Lietuvai jį pripažintą, nesikovė dėl jo su lenkais ir Vilnių teuzėmė tik tuomet, kai Vilniaus komendantas Hupertas pareiškė Laikinajam Vilniaus Lietuvos Komitetui gavęs Pilsudskio įsakymą atiduoti miestą lietuviams, tiek ir 1939 m. vokiečių kad ir raginama, apriama, Lietuva ne tik Vilniaus nepuolė, bet ir niekur neperežengė administracijos linijos.

Nutylima, jog 1939 m. Lietuva ne tik nepuolė Vilniaus krašto, bet ir priglaudė, išgelbėjo tūkstančius lenkų — karių, policininkų ir kitų lenkų valdžios pareigūnų, veikėjų ir kitų pabėgėlių, jų tarpe to pat Lietuvos skriaudiko Pilsudskio žmoną ir dukteris, daugelį uolių Vilniaus lietuvių persekiotojų, kitus net fizinius lietuvių kankintojus, taip pat ir kursčius lenkų visuomenės prieš Vilniaus lietuvių ir Nepriklausomą Lietuvą (1938 m. "prowadz na Kowno!") Vilniaus ir Varšuvos publicistus ir tt. Vieni pro lietuvius ejo nuleidę akis. Vilniečiai maldavo. "Ratujcie Wilno, ratujcie Waszją i Naszją stolicę!" Kiti prašė atleisti lenkams visa, ką šie bloga lietuviams yra padarę, ir dėkoti už si sakėsi visad būsią lietuviams dėkingi už gyvybės išgelbėjimą, o paskiau už suteiktą galimybę prasimušti į Vakarų Europą dėl Lenkijos atvadavimo kovoti, nors tatau statė pavojun Lietuvos neutralumą, tad ir jos likimą. Aria dabar Anglijos laukus tuometinis mūsų ministeris pirmininkas gen. Čer-

nias*, kurio kilnų atsišaukimą į lietuvių tautą, kad priglaustų, kad ir nemylimus, bet nelaimen patekusius žmones, kits iš kito nusirašinėjo pabėgėliai lenkiškai išverstą. "Wileńszczyzna" nieko to nežino, neprisimena, nors kitiems dalykams ji nėra nustojusi atminties.

Nutylima, jog 1939 — 1940 m. Lietuva ne tik internuotuosius lenkus sočiai valgydino, bet ir rytiečių apiplėštą Vilnių išgelbėjo nuo bado, iš pradžių jos kariuomenė, čia pat vyriausybė, paskiau ir lietuvių visuomenė visu kuo jį sprūpindama. Tiesa, pabėgusios varšūnės valdžios agentai skleidė vilniečių tarpe gandų, jog lietuviai teduodą "Anglijos atsiųstą lenkams gelbėti" maistą (mat, karui atkirtus Lietuvą nuo Anglijos, parengti Anglijai bekonai ir kiti maisto produktai, angliškaai antraštuoti, dabar mūsų buvo atiduoti Lietuvos sugražintai sostinei), tų agentų tuojau pradėta prieš lietuvius kurstyti anie Zajczkowskio mums priminti lenkų "vaikai, kariai ir kunigai", provokuoti lietuvių policininkai (pvz., beriant jiems smėlio į akis arba nužudant gatvėje bestovintį), neįsileisti lietuvių kalbos į Vilniaus bažnyčias, šmeižti lenkų veikėjus, kurie stoji į bendrą darbą su lietuviuiais, ir tt. Tačiau, kaip 1920 m. Lietuvai kurį laiką turint Vilnių savo rankose, įvairiatautė vietos visuomenė vis labiau prato prie naujos valdžios ir vis aiškiau jautėsi esą nebe Lenkijos, tik Lietuvos žmonės, tad ir Varšuvai atsisavę lenkų veikėjai (Vytautas Venslauskas ir kiti) melste ją meldė ko skubiausiai atimti Vilnių iš Lietuvos, kol šioji dar jame nevisai buvo įsitvirtinusi, taip 1939-40 m. tiek Vil-

niaus mieste, tiek ir kaime, tiek lietuviai ir lenkai, tiek žydai ir gduai aiškiai matė ir suprato Lietuvos pastangas įveikti didžiausias prasidėjusio 2-jo pasaulinio karo kliūtis visuomenės gyvenimui tvarkoje išlaikyti ir savo pritarimą reikė visuotinai kartojamu įsitikinimu: "Atėjo protinga žmonių valdžia, atėjo, pagaliau, gaspadoriai, tikri šeimininkai!"

Visa tai "Wileńszczyznai" iškrito iš atminties. Tačiau ji nepamiršta pamokyti savo skaitytojų — karių ir nekarių, jog lietuviai policininkai Vilniuje buvę "operetiškai" aprengti (p. 81) "paršai su kumele kepurėse" (šwinie z kobyłką na czapie — p. 89, taip poetiškaai čia pavadinta Vyties ženklas!), kurie plėšė erelius nuo kepurų, mušę per veidus lenkiškai kalbančius (p.81; lyg mūsų policininkai būtų mokęsi iš 1919 — 1938 m. Vilniaus krašto lenkų policininkų ir nepolicininkų elgsenos lietuvių kalbos, Vyties, himno atžvilgiu), 1939 m. lapkričio mėn. (polskiej jesieni) atvežtieji lietuviai pseudo-studentai, lietuviai policininkai ir NKVD-iečiai (vienu laiku!) puolę begiedančius bažnyčiose "Boże coś Polskę" (p. 86, čia, matyt, ir maskoliai kersiję lenkams už daugiametį "Lietuvos, Tėvynės mūsų" persekiojimą?). Lietuviai esą niekšai, žiaurūs ir tt. (o visdėlto 83 p. kažkaip prasitaria, jog jau tuometiniais laikais lietuviai milicininkai, begelbėdami lenkus, gatvėje metydami išsibarsčiusius slaptus lenkiškus leidinius padėdavo surinkti ir nuo enkavediečių paslėpti!), lietuviai "gtupi i odbarci" (p. 81 — bene kad sau nuo burnos atimdami gelbėjo nuo mirties tuos, kurie, užuot būtų už tai dėkingi, čia

pat juos pajaukė, pravardžiavo, šmeižė, 1943-44 m. ir žudė?).

1944 m. liepos mėn. traukdami visu Rytų frontu, pro kurį prasiveržė Raudonoji Armija, ir nenoriai besiginčiodami, vokiečiai ne be susiaudymo užleido jai Vilnių, patys jį gerokai apgriaudami. Vilniaus paėmėju bolševikų paskelbtą gen. Černiachovskį "Wileńszczyzna" kelia vienu iš žymiausių rusų armijos vadų, betgi tikru Vilniaus paėmėju laiko gen. Wilką* (p. 47 ir kt.), kuris Vilniaus krašte vadovavo lenkų partizanams (Armii Krajowej). Štai kaip tatau atvaizduojama: liepos 7 d. naktį Vilkas puolęs Vilnių, o 4 val. popiet atvykus Raudonoji Armija daug jam padėjusi (duža pomoc — p. 108); 10-tą dieną lenkai įsiveržė miestan (o raudonarmiečia ką darė?), bet vokiečiai dar 13-tą Vilniuje tesbegynę ir tik 14-tą miestas tebuves paimtas. Tą pat liepos 14 d. Vilkas savo vadovybei mušęs telegramą, jog Raudonosios Armijos vadovybės, esą, neleista lenkų daliniams žygiuoti (przemarsz) per miestą ir dukart Pilies Kalne kabinama lenkų vėliava vis buvusi nuimama (p. 109). Liepos 17 d. Vilkas su savo štabu maskolių buvęs sumintas, o lenkų karininkai ir kareiviai nežinia kur išvežti (p. 110). Nebe Vilkas, o koks "Walter", p. 93 kukliau pasisako dėl Vilniaus paėmimo: "Lenkų Armijo Krajowa dalinių, bendrai (su Raudonąja Armija) Vilnių vadavusių (współdziałających w oswobodzeniu Wilna), neįsileista į miestą".

Šiaip ar taip, nesikišime į ginčą, katras bus Vilnių paėmęs — Černiakovskis ar Vilkas, ir nesiginčiosime į klausimą, kiek len-

* Kryžanovskis. RED.

BEST WISHES
To All Our Friends and Patrons
WEYAND & METCALF
Dry Goods Store

5501 SUPERIOR AVENUE ENdicott 1-0400

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
FARMERS PRIDE
Cut-Up Poultry Stores

Our Cut-Up Poultry is Excellent, yet economical, for your Dinner Parties or Banquets.—All poultry and eggs come from our own farms direct to you.

1270 Euclid Avenue PR 1-5390
3311 Broadview Road ON 1-1881
2057 East 4th Street SU 1-4853
16850 Lorain Avenue WI 1-6505
17122 Kinsman Road SK 1-7228

BEST WISHES
To You All
UNION PAPER & TWINE CO.

1614 EAST 40th STREET Phone: EX 1-5700

VIENINGAI VEIKIA MOTERŲ VIENYBĖ

Reporžas iš New Yorko moterų veikimo

Po to, kai Didžiąjame New Yorke plačiai nuaidėjo žinia apie Birutės Novickienės ypatingą sveikatos pagerėjimą, dr. Tadui Savickui panaudojus amerikiečių neseniai išrastuosius vaistus prieš sąnarių paralyžių, lietuvių moterų ypač jais susidomėjo. Ši žinia paveikė stipriai, nei dešimtys žinių svetimoje spaudoje, skelbiančios ką apie svetimus žmones. Tie vaistai ypač patraukė dėmesį todėl, kad jie padėjo taip gerai pažįstamam asmeniui.

Dr. Šliupaitės paskaitoje

Todėl, kai daktarė Aldona Šliupaitė, trumpai nupasakojusi sąnarių paralyžiaus ligą ir jos padarinius, palapsniui priėjo prie vaistų aiškinimo, susirinkusių moterų veidais perbėgo pasitenkinimo šilima. Vadinasi, žmonijai pasisventusių mokslininkų darbo dėka pamažu pavyksta surasti "ginklus" pačioms baisiausiomis ligoms pašalinti ar nuo jų pagydyti.

Betgi daktarė, džiaugsmingai nuteikusi gera žinia, ir vėl pamažu pradeda naukių veidus. Ji sako, kad, deja, lig šiol dar nėra pakankamai išaiškinta, kiek laiko tie vaistai veikia ir kokia akcija reikalinga po to tolimesniems skausmams pašalinti. Tada vėl pasipila dešimtys paklausimų apie tuos pačius vaistus, apie sąnarių paralyžių ir apie kitokias ligas. Daktarė visoms paaiškina, o kai jai dėkojama už jos įdomią paskaitą, ji šyptelį pasitenkinimu.

Kai Natalija Kulbokienė pasikaitininkę kartu su Moterų Vienybės pirmininke Ona Valaitiene vežė pas Damkuvienę, kur dukart per mėnesį renkasi Moterų Vienybės narės savo posėdžių, įtelpau ir aš jos patogion mašinos, Onos Valaitienės kviečiama. Ir dabar, štai, pirmą sykį esu vienybičių posėdyje, kaip jos pačios sako, jų socialiniame susirinkime.

Daktarė Aldona Šliupaitė priėmusios savo garbės narę, vienybičių iš savo valdžios pagydoja ir daugiau tokių aktualių paskaitų. O ta "valdžia" patenkinta šypsosi, kad šįkart paskaita buvo paimta pati aktualiausia tema. Taigi, po mėnesio vėl bus kokia nors įdomi kita paskaita.

o dabar jos svarsto kitus savo organizacijos klausimus.

Vienybičių tarpe

Susėdusios už gražiai padengto stalo, prie arbatos stiklo, jos dar kalbasi apie savo tradicinį balių, kuris įvyks gegužės 16 d. George Washington viešbučio salėje, o taip pat pasikalba ir apie netrukus įvyksiantį filmo rodyką, kur galima iš naujo pamatyti šią Naujųjų Metų sutikimą ir pereitą rudenį įvyksią išvyką pas Pranę Lapienę Stony Brooke. Tuo tarpu A. Karvelienė, A. Paulauskienė ir M. Bernotienė, padedamos P. Damkuvienės visos vaišina sumuštiniais.

Prie stalo, tarp vidutinio amžiaus moterų, matyti ne viena ir pražūsi ar žilstanti. Tai senos vienybičių, ne tik amžiumi, bet ir savo dalyvavimu šioje organizacijoje.

Vakaro programai pasibaigus, čaitienė, teiraudamasi, kaip sekasi, kviečia padėti įtraukti šiom organizacijon daugiau tremtinių moterų ir prašo nepamiršti būsimos filmų vakaro.

Pas Atkočičius

Su Atkočiūte, malonaus atsitiktinumo dėka, pasimatėme dar prieš filmų rodyką, ne jų rodyklos vietoje, o Atkočiūčių namuose. Šįvakar, O. Valaitienės kviečiama, ir vėl atsiradę vienybičių tarpe, bet jau jų privačioje draugijoje, tik susirinkusioje ne privačiu tikslu.

Ponia Zubavičienė O. Valaitienę su dukra Aldona ir mane atsiivežė pas Atkočičius, kad pamatytumėm jos filmą, kurią ji įsuko pernai vienybičių išvykoje pas Lapienę. Žinoma, jos filmas netrumpa ir įdomi, bet prieš tai mes dar išvystame Jono Atkočiūčio spalvotas filmas, pirma iš Moterų Vienybės bazaro prieš 10 metų, toliau iš N. Metų sutikimo, o paskui ir iš Lapienės rezidencijos. O filmos tokios įdomios ir patrauklios, kad visiškai nesistebiu, jog gana ilgą laiką beldėmės į Atkočiūčių buto duris, nes Jonas Atkočiūtas, jo motina ir St. Abraitienė, dabartinė Moterų Vienybės sekretorė, matyt, jomis buvo

taip buvo susižavėję, jog net mūsų beldimo negirdėjo...

Kaip J. Atkočiūčio, taip ir P. Zubavičienės filmos Moterų Vienybei yra tikra gyva istorinė medžiaga. Ypatingai buvo įdomu pamatyti prieš 10 metų trauktas filmas. Čia praslinko visa eilė brooklyniečių pažįstamų; dabar jau vieni nebėra gyvųjų tarpe, kiti praplikę ar sensitelėję... Kaip, rodos, trumpas tai laikotarpis, o vis dėlto pakeitė žmonių išvaizdą.

Čia pat tariamasi, kurias filmas rodyti vienybičiams ir juo sveičiamos kovo 11 d. Toks buvo šio vakaro susijimo ir tikslas.

O po to Jonas Atkočiūtis parodo savo magnetofono veikimą. Viena po kitos gauname šį tą pasakytį ir paskui pasiklausyti savo balso.

— Vaje, tai ne mano balsas! — sako beveik kiekviena, kai išgirsta iš to prietaiso kartojamus ką tik pasakytus jos žodžius. — Tavo, tavo, kaip ne tavo! — ginčija kitos, ir čia pat jau „vienbalsiai“ pratrūkstam juokui, kai magnetofonas pakartoja jau visų mūsų balsus, čia pat neseniai išmokusius linksmas lietuviškas daineles.

Gili vėluama užkupo mus Atkočiūčių namuose. Jonas, atsiiveikindamas, juokomis tyčia paleidžia į magnetofoną tą juostelės dalį, kurioje išgirstame, kaip mes, šeimininkų pavaišintys prieš gerą porą valandų jei ne daugiau, pačios siūlėmės „išvaromos“ namo...

Gyva veikla

Dar vėliau atsirandame namuose, į kuriuos mus grąžina vėl ta pati Zubavičienė, viena aktyviųjų Moterų Vienybės narių. Bevažiuojant Ona Valaitienė, trumpai peržvelgia Moterų Vienybės veiklą, pasidžiaugda-

ma visų narių aktyviu joje dalyvavimu.

Nebuvo nė vieno tautinio reikalo, kurio šį, jau penkiolika savo veiklos metų sukakusi organizacija nebūtų paremsi. Dabar, štai, sužinojusios apie Vincės Jonuškaitės 25 metų darnos darbo sukaktį, jos ryžtasi ją pagerbti, apsiimdamos su rengti ją koncertą New Yorke. Artimesniuose posėdžiuose bus smulkiau apsvaistyti to koncerto rengimo reikalai ir prasidės darbas. Tą darbą ant savo pečių imasi valdyba: pirm. O. Valaitienė, vicepirminė. Zubavičienė, sekret. St. Abraitienė, finansų sekret. I. Baltuvienė, ir Ildininkė P. Šimėnienė. Žinoma, padės ir visos vienybičės.

S. Narkėlūnaitė.

•PAKELIUI Į MIRTĮ —

B. Gaidžiūno aprašymai apie pergyvenimus voikičių kalėjimuose. 231 pusl. Kaina \$1.00

Mandelio priešvėlykinis pranešimas

DOVANOS!

Yo - Yo vaikams prie "Red Goose" batukų!

DOVANOS!

Plastikiniai visokių spalvų batų "šaukštai" vyrams ir moterims

MES TURIME paruošę didžiausią paskutinės mados autovų rinkinį Velykoms ir pavasariui, visai šeimynai, visokių spalvų — raudonų, mėlynų, juodų ir rudų. Mes turime tų batų įvairių dydžių, nuo AAA iki EEE ir nuo 3 iki 12 moteriškųjų batukų. Pas Mandelį jūs visad gausite tikrai sau tinkamus batus.

MANDEL'S SHOE STORE

6125 ST. CLAIR AVENUE

Tuoj prie North American Banko

kams apsimokėjo kariniu ir politiniu atžvilgiu t o k s Vilniaus paėmimas su t o k i a jo užbaiga. Tačiau politinį savo žygio siekiant Vilkas parodo liepos 14 d., pažymėdamas lietuvių Vilniuje neradęs (litwinów niema, p. 109), o tas jam bene buvo svarbiausia pabrėžti. Toks jo pareiškimas tenka betgi kiek įtikslinti: 1) ne iš vilkinų "partizanų", tik iš vilniečių žinome, jog, imdami Vilnių, laimėtojai (lenkai ar nelenkai?) nužudė 150 lietuvių, tad vien dėl to teisingesnis būtų Vilkas, jei savo pareiškimą taip būtų papildęs: 150 lietuvių nužudžius, o daugumai Vilniaus lietuvių prieš tai nuo laukiamų žudynių pasitraukus...; 2) tik ir čia jis nebūtų visiškai teisingas buvęs, nes vis dėlto nemažai lietuvių nuo žudynių pasisaugojo ir, gyvybės pavojui praėjus, vėl lyg iš po žemės Vilniuje išlindo, tad ir Vilko pranešimo metu jie ten buvo ir dabar tebėra, kad ir kaip pat vilkininkams nepatiktų.

Belieka dar vienas dalykas, kuriam "Wileńszczyzna" paveda išitą (paskutinį) skyrių: grįžimas į Vilnių. Suprantama, jog kas gyvena Vilniuje ar jo krašte, iš viso Lietuvoje, nori ten grįžti. Mes, tremtiniai, tesvajojame ir tesiekiamo, kad grįžtume Lietuvon, o kai dėl Vilniaus — per 20 metų lenkų iš ten tremiami (aš buvau ištremitas 1922 m.), nei valandėlei nestojome veikę prieš visa, kas kliudė mums į savo sostinę sugrįžti; veikė mūsų diplomatija, veikė tokios organizacijos, kaip Lietuvos šaulių Sąjunga, Sąjunga Vilniui Vaduoti, Vilniečių Sąjunga, Vilniaus Kelmo ir daugelis kitų, veikė visa lietuvių visuomenė, veikė dar mūsų žydai ir totoriai, net kiti ir mūsų lenkai, veikė visa Nepriklausomoji Lietuva. Ir dabar, atskirti nuo Lietuvos žemės, visuotiniu lietuvių tautos frontu — kur bebūtume — kovodami už jos išlaisvinimą ir savo grįžimą į vėl Nepriklausomą Tėvynę, mes tuo pat kovojame ir už savo sos-

tinės išlaisvinimą, kad galėtume jį grįžti ir ten, Vilniuje, ne tik savo valstybės ir tautos kūrybinį darbą dirbti, bet ir šiame mielaime, visų brangiausiame mūsų mieste alsuotume, gėrėtumės ir džiaugtumės didinga Lietuvos ir jos sostinės praeitimi, mieste, jo padėties ir apylinkės neisakomu, ne su kuo nepalyginamu grožiu, tautiškai atgyjančiu jo gyventojų maloniū būdu, jaustumės gyvos, nemarios, didžios istorijos bendrakeriai, jaučią savo istorinį atsakingumą jo dabarties ir ateities vairotojai. Teisingai šį kartą sako mums "Wileńszczyzna":

"Kto raz pakachał Wilno i ziemię Wileńską, ten nigdy kochał tamtych stron nie przestanie" (p. 4)!

Tad ne tik nesistebime noru ten grįžti, bet ir neginčijame, aiškiai ir nuosirdžiai pripažįstame moralinę ir juridinę teisę grįžti visų, su tuo kraštu nuo amžių — nuo tėvų protėvių — susijusių, jo gyventojų, kurios kalbos, tautos ar tikybės bebūtų — lietuvių ar žydų, lenkų ar totorių, kad drauge su visa Lietuva kurtų jos šviesią, laimingą, savaimingą ateitį. Suprantama, tokioje Lietuvoje neberastų sau vietos ir tinkamų sau sąlygų jokie neprašyti, tik kaimynų mums primesti svetimos mums dvasios kultūrregerinių siekimų intruzai, maskviniai kolchozninkai ar varšuviniai osadnikai, sovietininkai ar galileušininkai, arba Lietuvai ir jos Nepriklausomybei nusidėję plunksnos, kardo ir kitokio verslo vyrų, vyreliai ir vuručiai. Ne Lietuva varė savo sūnus — vis vien kur jie bebūtų gimę — Vilniaus krašte. Sūduvoje, Augštaičiuose ar Žemaičiuose, Klaipėdos, Tilžės ar Karaliaučiaus srityse, ne Lietuva jiems grįžti duris uždaro. Drauge dirbkime, drauge į laisvę skinkime sau kelia, drauge kovokime prieš visa, kas tam kliudė, drauge ir namo grįšime: į tą patį mieląjį Vilnių.

Imkime tą pačią "sitvinikę", leidiniu "Wileńszczyzna" taip negražiai pasirodžiusią 5-tąją Vilniaus Pėstininkų Brigadą. "Sitvos" metraštyje skaitome karo žygiuose pažymėtuju tarpe kad ir šitokius vardus: 13-tojo L ū š i ū bataliono Józef Akielan, Stanisław Bondziej, Piotr Jozajtis, Roman Mażutis, Jan Miszkiel, Antoni Narel, Jan Pietlun, Piotr Szawel, Franciszek Andrajoł, Mieczysław Giaro, Franciszek Klimas, Stefan Palukaitys, Wiktor Sobocz, Stanisław Szukstul ir kt.; 15-tojo, V i l k ū bataliono Aleksander Bożuc, Mirosław Lekis, Stanisław Mackojć, Aleksander Margas, Paweł Szarkiel, Jan Szuliniewicz, Aleksander Wauluk ir kt.; A r t i l e r i j o s pulko Władisław Bajor, Konstanty Basis, Romuald Gobis, Wincenty Molis, Bronisław Piktel, Emanuel Radziul, Michał Waldemaras, Witold Zamojć ir tt.; dar paties gen. Anderso II korpo štabo a p s a u g o s kuopos Adolf Grebszynis, Józef Tumieli arba D i r b t u v i ū kuopos Stanisław Grabus. Nors kitas jųjų, kaip štai Ramonas Mażutis, net lenkiškai patriotinį straipsnį toje pat "Wileńszczyznoje" (p. 103—104: Noc IX 1939 r.) yra įsidėjęs, ir iš viso nė vieno jųjų politinio nusistatymo ar tautinio susipratimo nežinome, tik kurio lietuviu širdis neims šilčiau plakti, išgirdus taip mielai jam skambančius, kad ir nekartą apsmucytus vardus, ir kam gali kilti abejonė, ar beturi jie teisės drauge su mumis grįžti Lietuvon? Tai kiekvieno jųjų sąžinės dalykas!

Toks pat sąžinės dalykas — grįžti ar ne grįžti Lietuvon — žemaičių lenko, kad ir buvusio Seinų ar Suvalkų apskr. lenko seniūno, o dabar "lūšių" vyršaulio Stefano Świechowskio, Vilniaus lenko "żibiko" Aleksandrio Zawadzko, tokio pat vilniečio "vilko" Władysława Zajczkowskio ir daugelio kitų Lietuvos, to pat Vilniaus nelietuvių, kurie

atsirado šioje, pasak lenkų, "stumbrinėje" brigadoje. Net žuvusiųjų ties Monte-Casino 1944 m. gegužės mėnesį vilniečių "lūšių" pelenų urnas, kurios esą parengtos vežti į Vilnių ir pastatyti Aušros Vartuose (p. 66—72), Lietuva tik jau priimtų ir pagerbtų, kaip ji nepašalino Vilniaus Rasuose rastos urnos su savo nemylimo žmogaus Pilsudskio širdim. Betgi savaimė, greičiausia, atkrįstų tie "lūšiai" "żibikai" ir "vilikai", kurių sąžinė nėra gryna Lietuvos atžvilgiu, kurie nėra su ja tvirčiau susirišę arba jai net visai yra svetimi. Čia "Wileńszczyzna" (pats Krulikovskis) p. 31 aiškiai sako, jog šioje Vilniaus brigadoje tikrųjų vilniečių, net "regioniška", o ne lietuviškai suprantant Vilniaus kraštą, tikrųjų "lūšių", "żibikų" ir "vilkų" skaičius tirpė tirpo ir jie buvo nustelbti joje gausesnių už juos nevilniečių, stojusių jį iš įvairių Lenkijos kraštų (sitviškai ir regionų). Tokiems "vilniečiams", be abejo, natūralu šokti krakoviakus ir kujaviakus, bet kam gi čia toji Vilniaus iškaba? O vis dėlto ji ne tik praeičiai ar dabarčiai (?) pasirodo esanti reikalinga, bet ir ateičiai savo vadų (to pat gen. Anderso) tokia skiriama. Ir Krulikovskis p. 31, ir Perkavičius p. 98 ne be aiškios vyrų raudančios minties mums čia primena 1918 — 1920 m. Vilniaus ir Lvivo "faktus" Lenkijai atlikusią "lietuviškai gudiškąją diviziją" (dalyką Lietuvos-Litewsko-Bialoruska) su Vilniaus, Kauno, Suvalkų, Lydos, Gardino ir kitais pulkais, organizuotais bolševikinės "Vakarų Divizijos" pavyzdžiu su jos Vilniaus, Varšuvos ir kitais pulkais. Kaip 1919 m. sausio mėn. ne tiek anoji "Vakarų Divizija", kiek paprastas Pskovo pulkas "sukilusių Lietuvos liaudies" vardu paėmė Vilnių, taip 1920 m. spalio 9 d. "sukilusių lietuvių" Želigovskio "lietuviškieji" pulkai žymioje savo daugumoje ne iš vilniečių, tik iš Didžiosios ir Mažosios Lenkijos karių susidėję, o Pil-

sudskis tam pat Želigovskui buvo pažadėjęs duoti dar tiek pulkų, kiek reikės jo žygiui įtvirtinti (už tai vilniečiai noriai rašėsi į Silezijos sukilėlius prieš vokiečius). Sugretinkime su tuo andersinė Vilniaus "stumbrų" divizija, prisiminkime jos jau nebe vilniečių sąstatą ir pažūrėkime p. 159 į paveikslėlį, pasirašytą žodžiais "Do Wilna wróćmy": Vilniaus (nebe Modenos) Aušros Vartai ir j juos įmontuoti žyguojantieji lenkų kariuomenės daliniai; kurie čia vilniečiai, kurie nevilniečiai, — žinoma, neatskirsi. Taigi: mes vienaip, andersininkai kitaip (Želigovskiai?) į tą mieląjį Vilnių grįžtame.

Taip šį lenkišką, italų spaustuvės itališkame popieriuje gražiai atliktą leidinį lietuviškai besilebiuodami, priėjome, pagaliau reikšmingą jo pabaigą. Atkreipkime į ją ir į visą leidinį mūsų tautiečių dėmesį, ypačiai lietuviškai lenkiškų paunksėlių mėgėjų./.

1/ Akių neužmerkiamie ir dabartinę šių trijų tautų bukle: sunkiausia žiema visados baltijai pavasariui.
2/ Vilniaus lietuvių nekarta prieš tai naudavo grasinančių laišku ir net apaudintų lapelių. Šio rašinio autorius tebeturi dar savo rankose Vilko jam atsiųstą 1944 V. 20 šlyktu amžiną "Wozwanie do Litwinow" ir pačiu lenkų buvo įbrėtas dėl grasinimo jam iš jų tautiečių "partizanų" pavojaus, kad ir ne vienam lenkui buvo padėjęs išsigelbėti. Dar trys mažesni: P. 120 V. Charkevičius išdidžiai 3/ pareiškia: "Vilniaus lenkiškumas kiekvienam padarom ir protiznam žmogui (dažniau užcuzecio ir rozadnego zlowieka) yra nebejotinas... I tai lygiu lengvamu atstaku: "Kiekvienas teisingas ir šimintinas žmogus supranta, jog Vilnius yra ir bus lietuviškas." — Kuita? — P. 41 Naručio sėms — "Vilniaus krašte Krulikovskij esąs "wew. trzne morze polskie" (uždars lenkų jurs) ar neprimena mums lenkų spaudoje prieš Didįjį Karą kartojamo tikėvėninio skelbimo: "Palaga, ledynie uzdrowiko polskie na Baltyku"? Pokarini Lietuvos istoria jau parodė, kaip vaikiškai juokinas buvo toks skelbimas, tik ar ne panašiai nulems to? P. 120 V. Charkevičius teigia: "Kas tikrai lenkiškuma? Vilnių atstiva, tyra širdim ir savo siela susiėlia su Vilniaus siela — "Vilniaus krašte" — riteriai, ar kunigai, kaip šio Konstantino Ostrogickio tipo rusiniai, ar vokiečiai, kaip Vilniaus Universiteto profesoriai Frankai ir Grookas, ar žydai (Julius Palazko), ar totoriai? Karaimai — visi jie, viradamai vilniečiai, virsta lenkai." Arba — arba: arba bus doras (tyros širdies), tad lenkas, arba liksi po senovę nelaimas, tad nedoras! Taisi lenkai: ar Gedinimas, Algirdas, Kestutis, Vytautas, Goštautas, Radvila, Sopiogus, Širvydas, Kojelavicius, Stuoša, Daukantas, Valantius, Ambrazius, Vileičiai, Bėnanavičius, Smetona, Matulevičius, Reiva ir tukantiniai kiti Vilniaus lietuvių "Charkevičius tipo" politikams bus jau virte lenkai, ar jie tebešiekiami netiesros širdies, nedorais "savetimiais" Vilniaus dvasiniais, nevertais buti vilniečiais? Tas pats ir su kitu tautyba Vilniaus veikėjais: gudan, žydais, totoriais, karaimais, maskolinis, Ar n. Charkevičius tik Vilniuje virto lenku, taip pat nelionė. Kitais sąkaid, Valerjona de Cortikova de gavorila...

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Very Pleasant Holiday

NATIONAL LIMOUSINE SERVICE

Weddings Our Specialty

CAREFUL, COURTEOUS DRIVERS
FULL INSURANCE COVERAGE

2910 EAST 102nd STREET

MI 1-6695 — SW 1-5130

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends

GAZELLE RESTAURANT

Serving Cleveland's Finest Foods

CHOICE WINES - LIQUOR - BEER

1132 EUCLID AVENUE

CH 1-4540

GREETINGS and BEST WISHES

JUDGE FELIX MATIA

COMMON PLEAS COURT

For a Pleasant Holiday
GREETINGS and BEST WISHES

PORTAGE MARKETS

7040 Wade Park Ave.

ENdicott 1-0144

7018 Superior Ave.

ENdicott 1-2075

8207 Hough Avenue

RAndolph 1-2777

1407 Hayden Avenue

MUlberry 1-8550

U. Skinka postringauja...

NĖPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Po paskaitos, kurioje buvome įtikinti tuo, kuo jau seniai tikėjome, būtent, kad žmogaus siela po mirties eina į dangų, o ne numiršta kartu su kūnu, Jonas Bezmėnas, vedęs parengimą, tarė:

— Čia yra šviežiai atvykusių naujakurių. Štai čia jie sėdi po pavarde draugas Kazbekevičius, tik dvi dienos kai atvyko iš krajaus, katalikai žmonės, tai sveikiname ir prašome stoti į mūsų vietą, kurie baigiamie išmirti.

Po to tėvelis išsamiai pasakojo savo įspūdžius iš kelionės į Romą. Sužinojome tikrai visiems įdomių įvykių: kaip tėvelis įlipo laivą milžiną, 40,000 tonų (registruotų!) talpumo, kad tik naktį ilsėdamasis lovoj pajuto supimą, kaip iš ryto nusiprausė, pavalgė pusryčių, pasimeldė už mus čia likusius parapičius, paskui nusileido į valgyklą pietauti — visus svarbius įvykius sužinojome su ašaromis akyse iš paties tėvelio lūpų. Kaip tėvelis matė per trau-

kinio langą karvėmis ariant, kaip Madridas savo grožiu jau beveik prilygsta amerikoniškam miestui, ir baigdamas savo retai įdomią prakalbą, pasiūlė visiems daryti biznį su Dievu. Jei kiek pinigų uždirbai, — pušę uždarbio sau, o pusę atiduok Dievui. Esą, vienas išpanų pirklys taip darė, tai biznis puikiai sekėsi. Jis mirdamas liepė savo sūnui tęsti tas dalybas, bet tas nepaklausė ir užtat netrukus bankrutavo.

— Taigi ir jums, mielieji, siūlau — darykit biznį su Dievu pusiau.

Visi tylėjome. Abejojome, ar iš viso toks biznierių kada buvo, ir kaip jo perkūnas nenutrenkė, kai jis savo taukuotas pezetas siūlė Dievui. Dar tėvelis pranešė, kad paaukėjo akademijos statybai Romoje 4,000. Šitam visi patikėjome, gailėdamiesi, kad statyba vyksta ne Vilniuje ar Kaune.

Toliau pirmininkas Jonas Bezmėnas kvietė stoti visus vyrus petys į petį ir išpažinties eiti organizuotai, visi kartu, kaip milžinai ar avinai, gerai nenugirdau, nes iš susijaudinimo man jau ašaros spaudė akis.

Tuo minėjimas pas mus ir pasibaigė, o kiek pinigų įplaukė — irgi nežinau, ar į parapijos išdą, ar kažin kokį ten tautos fondą — sakė, kad apie tai būsią laikraščiuose.

HOLIDAY GREETINGS
To Our Friends and Patrons

B. L. MARBLE CHAIR CO.

Bedford, Ohio

Phone BE 2-0100

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends

GRABLER MFG. COMPANY

6565 BROADWAY

MIchigan 1-9260

OUR SINCERE GREETINGS
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

ST. CLAIR LAUNDROMAT

Authorized Westinghouse Half-Hour
Laundry

9107 ST. CLAIR AVENUE

GLenville 1-6506

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

SHAKER AUTO, INC.

See Our New Beautiful 1951 Studebaker Cars
SALES AND SERVICE

Unusual Service on All Makes of Cars

16451 KINSMAN ROAD

WA 1-4828

GREETINGS and BEST WISHES
To You All

FROM A FRIEND

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

CLEVELAND AMBULANCE SERVICE, INC.

Remember the Maroon and Cream Colored Cars
with the Men in White

Called and Recommended by Cleveland's Leading
Physicians and Surgeons

ENdicott 1-0770

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

THE CANNON TAILORING CO.

Suits and Topcoats Made-To-Order

124 ST. CLAIR AVENUE

Cor. East 2nd St.

CLEVELAND

BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

BOOTH

FISHERIES CORP.

1600 MERWIN AVENUE

Phone: CHerry 1-0080

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

Corner Drug Store

PRESCRIPTION SPECIALISTS

8101 HOUGH AVENUE

RA 1-3966

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

Superior E. 118th Recreation

11800 SUPERIOR AVE.

CE 1-9899

Dan Zurcovan, Prop.

HOLIDAY GREETINGS
To Our Many Friends
from

The Humphrey Co.

EUCLID BEACH PARK

HOLIDAY GREETINGS

C. L. BRYANT CORPORATION

MANUFACTURERS OF GAS AND OIL FURNACES
Gas Conversion Burners — Automatic Heaters
and Waste Burners

4610 ST. CLAIR AVENUE

EN 1-2552

GREETINGS and BEST WISHES

**STATE-COUNTY MUNICIPAL
FOREMAN & LABORERS
UNION LOCAL NO. 1099**

PHIL MASTERSON Secretary

1651 EAST 24th STREET

CH 1-8138

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

**A AND P
SUPER MARKETS**

The Great Atlantic & Pacific Tea Co.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

FURNACE REPAIRS

We will inspect your furnace without charge—Any
make. Cleaning—Re-Cementing—Gas Conversions
Boiler Repairs—New Furnaces Installed

Time Payments

A. A. FURNACE & BOILER CO.

8445 BROADWAY

BR 1-0430

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

GANIM MOTORS, INC.

SEE THE NEW 1951 MERCURY AT YOUR
HEIGHT'S MERCURY DEALER

SALES—SERVICE

2200 LEE ROAD

YE 2-9140

OUR SINCERE GREETINGS
For a Pleasant Holiday
To Our Friends and Patrons

THE POCAHONTAS OIL CORP.

Hi-Speed Petroleum Products

1850 COLTMAN ROAD

GAirfield 1-1830

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

THE ELYSIUM

Cleveland's Largest Indoor Display of

Fine Used Cars

ORIGINATORS OF LOW PRICED AND
HIGH QUALITY

10701 EUCLID AVE.

TY 1-6555

Cleveland
APYLINKĖSE

PADEKA

Palaidojus savo vyrą Feliksą
Mudrauską, šią man liūdną va-
landą noriu čia padėkoti visiems
mano draugams ir bičiuliams,
kurie mane užjautė, gelbėjo ir
padėjo laidotuvėse.

Sirdingai dėkoju kun. K. Šir-
vaičiui, kun. Angelaičiui ir kt.
aplankiusiems jį ligoninėje. Di-
delį dėkingumą reiškiu Della E.
Jakubs & Son laidotuvių įstaigai
už malonų patarnavimą. Ačiū
už gausias gėles: Šukiams, De-
gučiams (Dugans), Samams,
Štaupams, p. Smetonienei, p.
Kirylytei, Banienei, Budams, Pil-
kauskienei, Miškiniams, Rudy
Knifik, Smigelskiui, p. Stungie-
nei, Juciams, Aksenavičiams, M.
Kuznik, Liutkieni ir visiems,
kurių neatsimenu todėl ir nepa-
miniu.

Nuo širdies dėkoju mūsų
naujos parapijos klebonui kun.
Angelaičiui už pamaldas ir paly-
dėjimą į kapus. Ačiū tariu vi-
siems, kurie dalyvavo mano vy-
ro laidotuvėse.

Nuliūdusi

Sofija Mudrauskienė

IŠVYKO

Po liūdnų pergyvenimų, K.
Štaupas ir Iz. Samas, mirus K.
Štaupienei (Iz. Samo seseriai),
išvyko kuriam laikui į Floridą.
Drauge išvyko I. Samo žmona,
duktė, ir L. ž. red. S. Gabaliaus-
kas.

EUGENE CONLEY DOROTHY KIRSTEN

METROPOLITAN OPEROS

spektakliams bilietų pardavimas
pradedamas kovo 19 dieną. Kai-
nos, laikas ir vieta bei kurią
dieną koks vaidinimas paskirtas,
yra nurodyta 7-me puslapyje de-
damame skelbime. Paveiksle
matomi solistai —E. Conley ir
D. Kirsten dainuos Traviatoj.

RKO Keith's 105th

Kovo 14 — 17 "Girls on the
Road" ir "Girls under 21".

K A U N A S

Batų taisymo
dirbtuvė

1463 Addison Rd.
(prie Wade Park)

Savininkas

Kazys Ivanauskas

lietuvis — naujakuris

**IŠTIKUS GAISRO
NELAIMEI**

Kada jūsų namai arba ra-
kandai tampa sunaikinti arba
sugadinti ugnies, kreipkitės į
P. J. KERSIS, dėl apkaivavi-
mo, ko visada reikalauja ap-
draudos kompanijos pirm, ne-
gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

GREETINGS and BEST WISHES
To All Our Friends and Patrons

SMITH'S RESTAURANT

SERVING THE FINEST FOODS

A Modern Cocktail Lounge

Wines - Beer - Liquor

22305 LAKE SHORE BLVD.
RE 1-2787

GREETINGS and BEST WISHES
To All Our Friends and Patrons

**CARPENTERS DISTRICT
COUNCIL**

CARL J. SCHWARZER, President

GEORGE SHEWRING, Secretary

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends

**THE GEOMETRIC STAMPING
COMPANY**

1111 EAST 200th STREET

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

CRANE CO

6215 CARNEGIE AVENUE

UTah 1-2400

Clevelande ir APYLINKĖSE

CLEVELANDAS LAUKIA DIDŽIŲ MENINIKŲ

Amerikos lietuvių pasididžiavimas — Anna Kaskas Metropolitan operos solistė, ir Lietuvos operos garsusis bosas Ipolitas Nauragis, akompanuojant muz. Aleksandrui Kuciūnui, koncertuos Clevelande Atvelykio sekmadienį, balandžio 1 dieną. Šį tikrai nepaprastą koncertą rengia Lietuvių Kultūros Fondo Clevelando skyrius. Koncertas bus Public Auditorium didžiojoji balių salė (ten, kur buvo geredariams padėkos vakaras). Bilietų kainos po \$3, \$2, \$1, ir 75 c. Vietos numeruotos, todėl visiems patariama pirkti kiek galima anksčiau. Bilietus galima gauti Dirvoje, pas P. Muliojį, spaudos kioske ir pas platintojus. Galima užsisakyti telefonu CL 1-0531.

Po koncerto, pasidalinti įspūdziais, rengiamas balius su šokiais, kuriame galės dalyvauti visi koncerto dalyviai, be atskirų bilietų, tai yra koncerto bilietas galioja ir baliui.

LKFondo valdyba nuširdžiai kviečia visus nepraleisti šios nepaprastos progos.

TREMTINIŲ DRAUGJOS SUSIRINKIMAS

Liet. Trem. D-jos susirinkimas šaukiamas šį sekmadienį, kovo 18 d. 11:30 val. lietuvių salėje. Bus baigti svarstyti metiniame susirinkime nebaigti svarstyti klausimai, todėl naujoji valdyba kviečia gausiai dalyvauti.

VYČIŲ VAKARAS

pasisekė gana gerai. "Sąžinės" vaidinimas, jei pastatymo ir suvaidinimo atžvilgiu buvo silpnokas, tai veikalo turinys tą trūkumą žymiai atlygino ir ypač senesnės kartos žiūrovams paliko didelį įspūdį. Visiems krito į dėmesį Sąžinę vaidinusios Samsonaitės gera lietuviška tarena. Ji ir angliškai tarenos atžvilgiu yra pavyzdinga, tą pastebėjome per Vasario 16 d. minėjimą. Ji jaučia, kas tai yra kalbos kultū-

ra ir atitinkamai stengiasi, tad ir padaro. Ir visų dalyvių padėtos pastangos suvaidinti tokį veikalą yra labai pagirtinos.

SALIA AUKŲ

Kada renkamos aukos Vasario šešioliktosios Gimnazijai Diepholze paremti, šalia tų aukų Jurgis Pėteris iš Clevelando tai vieninteli lietuviškai gimnazijai užsakė Dirvą.

MIRĖ

Kovo 4 d. Šv. Jurgio bažnyčioje per pamaldas staiga mirė Ursulė Bogušinskienė, gyv. 621 White Ave. Vyras, kuris tuo metu irgi buvo bažnyčioje, matė išneštą apalpusią moterį, bet nepažino, kad tai jo žmona. Tik vėliau, kai jau buvo mirusi, kiti jam pasakė, kad žmona staiga mirusi. Bogušinskienė buvo kilusi nuo Aukštadvario, atvykusi į Ameriką 1911 metais.

DVIEJŲ DALIŲ SALONO KOMPLEKTAS

Tel.: IV 1-7741

YIRTUVĖS PEČIUS

gasinis, vartotas, parduodamas nebrangiai. Tel.: EX 1 2384 7918 Simon Ave, viršuj

PARDUODAMAS NAMAS

6 kambarių atskiras namas. Pirmą kartą parduodamas. Kaimynystėje prie šv. Tomo bažnyčios, visai arti prie parko. Labai nebrangu.

Apžiūrėti galima kiekvieną metu, susitrus telefonu

A. J. JARUS CO. Realtor RA 1-8703

LANKYKITES SAVO KLUBE!

7 KAMBARIŲ NAMAS

su dideliu sklypu ir garažu, \$8,000

RAY NAUSNER 11809 St. Clair Ave. UL 1-3919 LI 1-9216

BILLETAI PASKIRIEMS SPEKTAKLIAMS PARDUODAMI NUO KOVO 19 DIENOS

METROPOLITAN OPERA

NUO BALANDŽIO 16 IKI 21, PUBLIC AUDITORIUM

Balandžio 16, vak.: DON CARLO: Rigal, Thebom, Tucker, Merrill, Siepi, Hines.
Balandžio 17, vak.: LA TRAVIATA: Kirsten, Votipka, Roggero, Conley, Warren, De Paolis, Cehanovsky. Ballet.
Balandžio 18, vak.: ŠIKSNOSPARNIS: Piazza, Munsel, Novotna, Gollner, Kullman, Sullivan, Brownlee, Thompson, Ballet.
Balandžio 19, vak.: SEVILJOS KIRPEJAS: Pons, Glaz, Conley, Valdeno, Baccaloni, Siepi, Cehanovsky, De Paolis.
Balandžio 20, p. p.: TRUBADURAS: Milanov, Harshaw, Amara, Baum, Merrill, Moscona, Hayward, Cehanovsky.
Balandžio 20, vak.: TRISTANAS IR IZOLDA: Trabel, Thebom, Svanholm, Janssen, Ernster, Thompson, Chabay, Darty.
Balandžio 21, vak.: CAVALLERIA RUSTICANA: Varnay, Roggero, Votipka, Tucker, Valentino.
PAJACAI: Rigal, Vinay, Hayward, Valdeno, Guarrera.
Balandžio 21, vak.: DON GIOVANNI: Milanov Steber, Munsel, Pearce, Schoeffler, Baccaloni, Hines, Alvari, Ballet.
KAINOS (įsk. mok.): \$7.80, \$6.00, \$4.80, \$2.40, \$1.20. Kai kurių kainų nebe visoms operoms begalima gauti. Prašom nurodyti 2-ą bei 3-ą operos pasirinkimą. KASA: UNION BANK OF COMMERCE — ATDARA 9:30 iš ryto - 5:30 p. p. Didžioji Banko Salė — E. sta ir Euclid, Cleveland 14 — Main 1-8300 Galima gauti libretes.

Mūsų specialybė

Taip pat popieriuojame arba dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Endora Rd. KE 1-8794

JONAS G. POLTER

Lietuvis Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St. Telef.: POTomac 1-6899

TAI TIKRAI ĮMANOMA!

Swingus pianu skambinsit po 20 pamokų NETIKĖSIT, KOL NEPABANDYSIT

Dėl bandomųjų pamokų skambinkit MAIN 1-6424 Jokių mokesčių, jokių įsipareigojimų • Jūs tam niekad ne perseni SCHULTE MUSIC STUDIO 301 Euclid Arcade MAin 1-6424

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuveje

VELYKOS

JAU CIA!

Dabar pats laikas ateiti čia ir išsirinkti aprangą jūsų vaikams. Turim labai dailiai pagamintus Čia pirkdami galite sutaupyti pinigų!

GERIAUSIOS RŪŠIES KODIKIŲ APRANGOS PASIRINKIMAS

ROSELAND SHOPPE

6933 Superior Ave., — Cleveland, Oh — EX 1-5224 MRS. ROSE KUNŠITIS — MRS. ROSE BALTRUS

"Society Plan"

jums padeda taupyti!

Ateikit. Susipažinkit su 3 laispaus planu, kaip sudaryti Jūsų taupymo sąskaitą, arba pareikalaukit raštu

Nemokamos Knygeles

išaiškinančios apie šį asmenišką patarnavimą.

Nemokama vieta automobiliui pastatyti Jums esant banke, tuoju už namų, 127 Public Square. Federal Deposit Insurance Corp. narys.

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME

GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS

The Cleveland Trust Company

THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

Jūsų doleriai SIEKIA TOLIAU SU MONCRIEF SILDYMO IR ORO VESINIMO SISTEMA

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

PAVASARIS

Tai yra malonus ir linksmas laikas tiems, kurie yra laisvi nuo kasdieninių rūpesčių.

O kad pasiliuosotumėt nuo jų, stenkitės turėti santauptų Lietuvių Banke, tada jausitės, kad reikalui išitikus neteks rūpintis, ir juasitės laisvi ir laimingi, — pavasario laikas bus linksmesnis ir malonesnis.

Čia santaupos (depozitai) yra apsaugotos JAV valdžios per Federal Insurance Corporation, kiekviena atskira taupymo sąskaita iki \$ 10,000

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498 Cleveland, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521 Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose. Sutaissau paskolas pirmo morgčio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko 7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuve

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnį rinkinį Deimantų, Ziedų, Laikrodėlių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wikelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė Aldona Wikelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metal simpatingo ir rimto patarnavimo 6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

VISOS BUSIMOS MOTINOS NORI "FRANCES FAY"

Motinystės Suknelės

3.29

- Geriausias spaudintas perkalis!
- Garantuoti skalbiamos!
- Garantuoti neblunka!

Stilus A. Visos įstrižai spaudintos mėlynai arba žaliai su baltais apvadais. Dydziai nuo 12 iki 20.

Stilus B. Daugiaspalviai keturkampiai su apvadais. Žalia su mėlyna ar raudona su mėlyna. Dydziai 10 iki 18.

Užsakymai paštu arba telefonu primami — šaukite CHerry 1 - 3000

Basement Housedresses Department

DIRVA THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-4486.
 Redaktorius Vincas RASTENIS (buto telefonas: UTah 1-6747) Redaktorius Balya GAIDZIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

PASIBAIGĖ KARAS TIBETE

Iš Tibeto ateina žinios, kad tenai prieš ketvertą mėnesių prasidėjęs karas dabar jau esąs baigtas.

Kai kinų kariuomenė pradėjo veržtis į Tibetą, iš pradžių buvo kilę šiek tiek susijaudinimo ir buvo galima manyti, kad čia bus lyg ir antra Korėja. Bet kadangi Tibetas sunkiai prieinamas, o padėtis tenai pašaliečiams visiškai neaiški, tai niekas ir neslėmė rimtesnių žygių prieš tą agresiją, visi pasistengė pasislėpti už formalumų.

Ligi šiol šiame "kare" nei buvo nei vieno rimto mūšio, išskyrus anksčiau aprašytą triušmingą vieno miesto paėmimą, kur tačiau buvo šaudoma ne patrankomis ir šautuvais, o tik šviesiniėmis raketomis, kurios išgąsdino tibetiečių igulą ir tie pabėgo...

Dabar vyksta kiniškai mandagus susirašinėjimas, delegacijų siuntimai ir tt. Įdomu, kad Peipingas nieko nebemini apie "savąjį" Dalai - Lamą, kurio rėmėsi žygio pradžioje.

Dabar pranešama, kad viskas baigiasi "geruoju": Kinijos komunistinė vyriausybė parašė notą Dalai-Lamai (15 metų berniukui, kuris laikomas įsikūnijusiu Buda), kad jis gali pasilikti savo vietoj ir toliau tvarkytis Tibete, kaip lig šiol, o Kinijos kariuomenė Tibete pasiliks tik "sienoms apsaugoti". Mat, teorijoje Tibetas lyg ir priklauso Kinijos suverenitetui.

Šis malonus susitarimas, žinoma, labai primena 1939 metais Lietuvai Maskvos primestą sutartį, kuria irgi buvo atvesta bolševikinė kariuomenė "sienoms apsaugoti". Ateitis, ir, turbūt, netolima, parodys, koki

rezultatai iš tokios sutarties bus Tibete. Galima tikėti, kad jie mažai kuo skirsis nuo to, kas buvo Lietuvoj prieš 11 metų. Skirtumas tik tai toks, kad apie Tibetą bus dau sunkiau sužinoti visą teisybę.

KADĖL NUŽUDYTAS IRANO PREMJEJAS

Kiek daugiau kaip prieš savaitę buvo nužudytas Irano ministras pirmininkas. Jį nužudė vienas iš Irano kraštutinių nacionalistų partijos narių. Priežas-

PILNAMETĖ RADIOJO PROGRAMA

Juozo Ginkaus radijo valandai šį šeštadienį sukanka 21 metai (taigi jau pilnametė!) Prieš 21 metus, kada J. Ginkus pradėjo savo pirmuosius lietuviškus radijo pranešimus Amerikoje, irgi buvo šeštadienis.

Sukakčiai paminėti skiriama specialii programa. Iš vietinių lietuvių kalbės J. sagys, iš naujakurių — žurnalistė S. Narkėliūnaitė. Dainuos abu Brooklyno kvartetai: Harmonijos — moterų balsų, vad. V. Pranckienės, ir Aitvarų — vyrų balsų, vad. A. Mrozinsko, kuriam akompanuojant solo dainuos ir A. Vasiliauskas.

Sukakties proga gauta visa eilė sveikinimų iš organizacijų ir paskirų asmenų, linkint sėkmingai tęsti ir tretįjį dešimtmetį.

Prisimintina, kad J. Ginkaus radijo programa buvo pradėta sporto žinių pranešimais; visą laiką ją plečiant, įvesta ir kultūrinė programa. Ši radijo valanda dabar skelbia ne tik lie-

tis — kad ministras pirmininkas priešinosi žibalo šaltinių nacionalizavimui.

Irano žibalo šaltiniai didele dalimi yra anglų bei amerikiečių bendrovių rankose. Taigi nacionalizavimas nėra malonus šiems kraštams. Buvęs ministras pirmininkas įtikinėjo, kad nacionalizavimas bus nuostolingas Irano finansams. Kiti, matyt, galvoja kitaip. Vos palaidojus buv. pirmininką, naujas pirmininkas jau parengė nacionalizacijos įstatymą.

tuvių prekybininkus ir kultūrininkus, sudarydama progos lietuviams išgirsti jų paskaitas, muziką ir dainas, bet yra ir stiprus lietuvių politinis kovos prieš komunistus postas. Per J. Ginkaus radiją yra kalbėję visi žymieji Lietuvos veikėjai ir jos laisvinimo darbuotojai. Šis radijas visomis progomis primena sunkią priespaudą, kurią kenčia Lietuva raudonųjų valdžioje, ir remia visas pastangas Lietuvos laisvinimo darbe.

NAUJIENA

JUOZAS KRUMINAS NAKTIS VIRŠUM ŠIRDIES

Apysaka, vaizduojanti dviejų žmonių, vyro ir moters, jausmų konfliktų niuansus, dvasinius apsišprendimus ir tragiškų įvykių pasikmes. 141 psl., kaina \$1.50. Knygos Bičiulių Klubo nariai, imokėję \$5.00 metinį mokestį, šią knygą gauna už \$1.00, taip pat gauna naujausias Jurgio Savickio, Nelės Mazalaitės, Jurgio Jankaus, Liudo Dovydeno ir kitų žymiųjų autorių grožinės literatūros knygas. Rašykites į Knygos Bičiulių Klubo narius ir metinį \$5.00 mokestį siųskite šiuo adresu:

G A B I J A
340 Union Avenue,
Brooklyn 11, N. Y.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

FRANK SENNES THEATRICAL AGENCY

MUSIC AND ENTERTAINMENT

FOR ALL OCCASIONS

HOLLENDEN HOTEL

PR 1-1680

BEST WISHES
To Our Many Friends and Patrons

WEST SIDE FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

All Savings Insured Up To

\$10,000

WEST 25th at LORAIN AVE.

Tower 1-0121

HOLIDAY GREETINGS
To Our Friends and Patrons

CRYSLER PORRIS COMPANY

DODGE AND PLYMOUTH DEALERS—DODGE TRUCKS

Complete Line of Used Cars

9216 SUPERIOR AVENUE

RA 1-8252

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

NASH

AMERICA'S MOST ECONOMICAL
BIG CAR

BEFORE YOU DECIDE TAKE AN AIRFLYTE RIDE
RIDE IN THE WORLD'S MOST MODERN CAR
NASH AIRFLYTE FOR 1951

NASH CARS PRICED AS LOW AS \$1,759.50

FORD & PAE NASH, INC.

"THE HOUSE THAT SERVICE BUILT"

6816 SUPERIOR AVE.

EN 1-4504

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

The G. M. McKelvey Company

FEDERAL, HAZEL AND COMMERCE STREETS

YOUNGSTOWN, OHIO

BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

THE LORAIN BANKING CO.

Each Savings Account Insured up to
\$10,000

FEDERAL RESERVE INSURANCE CORPORATION

Member of Federal Reserve System

600 BROADWAY

LORAIN, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

CITIES SERVICE PREMIUM

and

CITIES SERVICE REGULAR GASOLINES

THE CITIES SERVICE OIL CO.

6611 EUCLID AVENUE

UT 1-4800

JAV ambasadorius pas Ispanijos diktatorių Franco. Dar pernai vasarą valst. sekr. D. Achesonas įrodinėjo, kodėl nereikia siųsti į Ispaniją ambasadoriaus. Po trejeto mėnesių Jungt. Tautų Organizacija atsaukė tikslo nepasiekusią diplomatinio boikoto rezoliuciją ir leido savo nariams atnaujinti normalius diplomatinis santykius su Franco vyriausybe, bet dar gruodžio pradžioj prezidentas Trumanas pasakė, jog dar daug laiko praesią, ligi JAV ambasadorius važiuosias į Madridą. O sausio mėnesį toks ambasadorius buvo jau paskirtas. Taip dabar keičiasi laikai...

DIRVA, Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor Vincas RASTENIS. Assistant Editor Balya GAIDZIUNAS. Entered at Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$4.00, in Canada — \$4.50 (5:00 Canadian dollars), elsewhere — \$5.50. DIRVA liepa McKelvey ketvirtadieni Clevelande. Leidžia Ohio Lietuvos Leidybos B-ė. Prenumeratos kaina metams, mokant iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$4.00, Kanadoje — \$4.50, (5.00 kanadiški doleriai), kitur — \$5.50. Galima mokėti ir dalimis, pradedant bet kurio mėnų laiku.